

การรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อรนัสส์ บินมะฮมุด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2549

การรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อรณัสส์ บินมะฮมุด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2549

การรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

บทคัดย่อ
ของ
อรณิสส์ บินมะฮมุด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2549

อรันส์ บินมะฮมุด. (2549). การรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน
มุสลิมในชุมชนบ้านครัว. ปรินซิพนิพนธ์ ศศ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
รองศาสตราจารย์ ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญพจน์, อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาช่องทางการรับสารสนเทศ และระดับความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนที่ติดยาเสพติด และไม่ติดยาเสพติด
กลุ่มละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เก็บรวบรวมข้อมูล
โดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัว
มากที่สุด รองลงมาคือสถานศึกษา

2. เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการ
ป้องกันยาเสพติดในระดับปานกลาง รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามตัวแปร พบว่า

3.1 เพศหญิงได้รับสารสนเทศจากสถานศึกษา มากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากแหล่งอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการ
ป้องกันยาเสพติดจากครอบครัวมากกว่าเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.3 เยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคำสอนทางศาสนา มากกว่าเยาวชนที่ติด
ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคณะกรรมการ
ชุมชน และจากสื่อมวลชนมากกว่าเยาวชนที่ติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่องทาง
การได้รับสารสนเทศจากแหล่งอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. การเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามตัวแปร พบว่า

4.1 เพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงอายุต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

4.3 เยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด มากกว่า
เยาวชนที่ติดยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ช่องทางการรับสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนมากที่สุด
คือ คำสอนทางศาสนา รองลงมาคือ ครอบครัว ญาติมิตร และสถานศึกษา

ACCESS TO INFORMATION ON DRUG PREVENTION OF MUSLIM
ADOLESCENTS IN BAHN KRUA COMMUNITY

AN ABSTRACT
BY
ORANAS BINMAHMOOD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Arts degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University
May 2006

Oranas Binmahmood. (2006). *Access to Information on Drug Prevention of Muslim Adolescents in Bahn Krua Community*. Master thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Tadasak Wajiraprechapong, Ajarn Puangphaka Konguthaikul.

The purpose of this research was to study the channels for acquiring information and knowledge of drug prevention and the level of acquisition . The subject group from quota sampling was 50 adolescents that were equally divided into 2 groups(25 each). The first group was drug addicts and the other one was non-drug addicts. Data was collected from questionnaires and tests. SPSS/PC program was employed to analyze data by the method of percentage, mean, standard deviation. Also, statistics of T-test and F- test was used for hypothesis test.

The study revealed that:

1. Most Muslim adolescents in Bahn Krua Community acquired most of their information about drug prevention from their families. A minority acquired most of it from educational institutes.

2. Most Muslim adolescents in Bahn Krua Community had an average level of knowledge and understanding about drugs and drug prevention. A few of them had a high level.

3. The comparison of the channels to acquire information about drug prevention of Muslim adolescents in Bahn Krua Community analyzed according to the variables indicated that

- 3.1 More women than men acquired information from educational institutes with a statistical significance at the level of .05 while there was no difference in other channels of information.

- 3.2 There was a higher number of Muslim adolescents in Bahn Krua Community at the age between 11 and 15 than the ones at the age between 21 and 25 who acquired information about drug prevention from their families with a statistical significance at the level of .05
No difference was found from other channels of information.

- 3.3 More adolescents who were non-drug addicts than the ones who were drug addicts acquired information from the religious doctrines with a statistical significance at the level of .01
And more adolescents who were non-drug addicts than the ones who were drug addicts acquired information from the committee of the community and mass media with a statistical significance at the level of .05 However, there was no difference in other channels of information.

4. The comparison of the level of knowledge and understanding about drug prevention of Muslim adolescents in Bahn Krua Community analyzed according to the variables indicated that

- 4.1 Women had more knowledge and understanding about drug prevention than men with a statistical significance at the level of .01

- 4.2 Muslim adolescents of different ages had the same level of knowledge and understanding about drug prevention.

4.3 Adolescents who were non-drug addicts had more knowledge and understanding about drug prevention than the ones who were drug addicts with a statistical significance at the level of .05

5. Religious doctrines had the most influence on the level of adolescents' knowledge and understanding about drug prevention while their families and educational institutes had less.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ชาติศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ และอาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความรู้ ข้อคิด และความห่วงใยศิษย์อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ต่างๆ ในทุกขั้นตอนของการทำปริญญานิพนธ์ให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ อาจารย์แววตา เตชะทวิวรรณ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาทั้งปวงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้เชิงวิชาการ และความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้ชีวิตและให้ความรู้ คอยสนับสนุน คอยเป็นกำลังใจ ที่สำคัญอยู่เคียงข้าง จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ หวังพาณิชย์ คุณพิมพ์นิภา เพ็งจันทร์ คุณอรอนงค์ ลาภภูวนารถ ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบให้ในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมรุ่น เพื่อนต่างรุ่นทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือในแง่วิชาการ แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

อรหันต์ บินมะฮมุด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	7
	ความหมายของยาเสพติด	7
	ชนิดของยาเสพติด	8
	โทษของยาเสพติด	10
	สาเหตุของยาเสพติด	10
	ช่องทางการรับสารเสพติด	11
	นโยบายของรัฐบาลในการป้องกันยาเสพติด	12
	การรณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	16
	ชุมชนบ้านครัว	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	23
	งานวิจัยในประเทศ.....	25
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
	การกำหนดประชากร	29
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิจัยวิธีการดำเนินการวิจัย.....	45
สรุปผลการวิจัย.....	47
อภิปรายผลการวิจัย.....	48
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	50
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก	58
ภาคผนวก ข	61
ประวัติผู้วิจัย.....	69

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน.....	34
2 ค่าเฉลี่ยของช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว.....	35
3 ค่าร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว.....	36
4 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ.....	37
5 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชน บ้านครัว จำแนกตามอายุ.....	38
6 เปรียบเทียบการได้รับข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางครอบครัว ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	39
7 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามกลุ่มเยาวชน (กลุ่มติดยา / กลุ่มไม่ติดยา).....	40
8 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ.....	41
9 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามอายุ.....	42
10 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามกลุ่มเยาวชน (กลุ่มติดยา / กลุ่มไม่ติดยา).....	43
11 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดกับช่องทาง การรับสารสนเทศจากสื่อแต่ละประเภท ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีมาช้านาน นับตั้งแต่สมัยพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) เมื่อ พ.ศ. 1903 และยั่งยืนมาจนทุกวันนี้ แต่เดิมนั้นยาเสพติดที่ใช้ คือ ฝิ่น กัญชา และกระท่อม ส่วนในปัจจุบันนี้ นอกจากจะมีการใช้ยาเสพติดดังกล่าวแล้ว ยังมีการใช้ยาเสพติดอื่นๆ อีกหลายชนิด ได้แก่ เฮโรอีน ยาบ้า ยานอนหลับ ยาแก้ปวดประสาท ตลอดจนสารบางอย่างเช่น ทินเนอร์ และเบนซิน ด้วย ส่วนกลุ่มผู้ขายยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งเป็นประชากรผู้สูงอายุ และบุคคลบางกลุ่มเช่นชาวเขา ชาวจีน และกรรมกร ผู้ทำงานหนักมาเป็นเยาวชน และวัยรุ่น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : 1) นอกจากนั้นปัญหายาเสพติดยังได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ในด้านเศรษฐกิจ ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง คือผู้ติดยาเสพติดต้องสูญเสียเงินทองไปใช้ในการเสพยาเสพติด ซึ่งผลที่ได้รับก็คือเงินทองสูญไปโดยที่สังคมไม่ได้ประโยชน์ ผลเสียทางเศรษฐกิจทางอ้อมที่ตามมาก็คือการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์และกำลังผลิตที่เป็นปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนปัญหาทางสังคมที่เกิดจากยาเสพติดมีมากมายหลายประการ นับตั้งแต่ผู้ที่ติดยาเสพติดเองที่ต้องทนทุกข์ทรมานจากสุขภาพทรุดโทรม คนรังเกียจ ไม่ไว้วางใจ เมื่อขาดยาาก็จะเกิดความทุกข์ทั้งกายและใจ ต้องขวนขวายหาเงินซื้อด้วยการเบียดเบียนบุคคลต่างๆ ในสังคม นับตั้งแต่ญาติพี่น้องจนถึงการก่ออาชญากรรม เช่น ขโมย จี้ ปล้น (ลัก ชื่นกลิ่น. ม.ป.ป : 69) นอกจากนี้ ยาเสพติดยังได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยได้ขยายวงกว้างมากขึ้นไปยังหลายหน่วยงาน และหลายอาชีพ ได้แก่ ทหาร ตำรวจ ข้าราชการ ประชาชน และยังแพร่ระบาดเข้าสู่โรงเรียน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ แก่ครู ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 3)

จะเห็นได้ว่าความรุนแรงของปัญหายาเสพติดได้ขยายไปทั่ว ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับปัญหานี้มาก ตลอดจนได้ตั้งเป้าหมายให้แต่ละจังหวัด ร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติดให้ลดลงในทุกพื้นที่ โดยให้หน่วยงานและบุคลากรต่างๆ ของราชการตั้งแต่ ระดับผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในแต่ละชุมชนร่วมกันแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง และให้รายงานถึงผลความก้าวหน้าในการแก้ปัญหาด้านยาเสพติด ให้กับรัฐบาลรับทราบอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2546. ออนไลน์) ได้สำรวจเกี่ยวกับสถิติการจับกุมคดี ยาเสพติดซึ่งมีการแสดงจำนวนคดี และผู้ต้องหาในปี พ.ศ. 2544 พบว่าจำนวนคดีที่จับกุมได้ 205,468 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 218,277 คน และ ปี พ.ศ. 2545 จำนวนคดีที่จับกุมได้ 181,540 คดี มีจำนวนผู้ต้องหา 191,756 คน สำหรับจำนวนคดี และผู้ต้องหาจากการจับกุมคดียาเสพติดในปีพ.ศ. 2545 ก็มีปริมาณที่สูง กล่าวคือมีผู้ต้องขังทั่วประเทศจำนวน 250,027 คน แยกเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติดเป็นจำนวน 165,643 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 ในจำนวนนี้แยกผู้ต้องขังยาเสพติดออกเป็น 2 กลุ่ม (กรมราชทัณฑ์. 2545 : 48) คือ

1. ผู้ต้องขังคดีเสพยาเสพติด จำนวน 45,405 คน เป็นผู้ต้องขังชาย 34,974 คน เป็นผู้ต้องขังหญิง 10,431 คน
2. ผู้ต้องขังคดีผู้จำหน่ายยาเสพติด จำนวน 120,023 คน เป็นผู้ต้องขังชาย 88,533 คน เป็นผู้ต้องขังหญิง 31,540 คน

อย่างไรก็ตาม มาตรการการป้องกันยาเสพติด เป็นมาตรการที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากนโยบายของการป้องกันยาเสพติดได้เน้นการสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” ให้แก่ประชาชน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ประสบปัญหาเสพติด ซึ่งได้ใช้วิธีการต่างๆ ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2538 : 3-4) ได้แก่

1. การให้บริการสารสนเทศ หรือการให้ข่าวสาร (Information approach) ในด้านการป้องกันยาเสพติดให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นวิธีที่จะต้องกระทำเป็นอันดับแรก และต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะกลวิธีในการดำเนินงานส่วนใหญ่ เป็นการใช้สื่อมวลชนเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงโทษของปัญหาเสพติด และให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการถ่ายทอดสาระความรู้ และเผยแพร่ความรู้ และแนวทางการป้องกันยาเสพติด ซึ่งสื่อที่ได้นำเสนอเพื่อการปฏิบัติการในระยะแรกก่อนสื่อประเภทอื่นคือ วิทยุและโทรทัศน์ โดยยึดแนวความคิดที่ว่า สื่อประเภทดังกล่าว สามารถเข้าถึงกลุ่มคนเป็นจำนวนมากได้ ในเวลาอันรวดเร็ว และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย หลังจากนั้นจะได้มีการเผยแพร่สารสนเทศผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่ออื่นๆ เช่น ป้ายโฆษณา

2. การให้การศึกษา (Education approach) ด้วยการฝึกอบรมผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ เพื่อเป็นการให้การศึกษาป้องกัน และฝึกทักษะด้านการถ่ายทอด โดยคาดหวังให้ผู้นำชุมชนไปถ่ายทอดข่าวสาร ตลอดจนความรู้เพื่อการป้องกันปัญหาเสพติด แก่สมาชิกชุมชนของตน ภายหลังจากการรณรงค์ทางสื่อมวลชน และสารสนเทศในช่วงแรกเพื่อให้เกิดความตื่นตัวหรือตระหนัก (Public awareness) ในเรื่องการป้องกันยาเสพติด

3. การเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือก (Alternative approach) เช่น การเล่นกีฬา การฝึกอาชีพ และการให้คำปรึกษาแนะนำ

4. การจัดกิจกรรมสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเหลือผู้มีปัญหาให้รู้จักการคลี่คลายและรู้จักการแก้ปัญหา หรือเอาชนะอุปสรรคต่างๆ หากมีการใช้ยาเสพติดอยู่แล้วก็ให้รู้จักเลิก และตัดสินใจที่จะใช้บริการทางสังคมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

5. การใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาวิธีการ กระบวนการ หรือเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

เพื่อสนองนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้จัดทำโครงการขึ้น 2 โครงการ คือ โครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา (School-based programme) โดยมีครู นักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมาย รับผิดชอบโดยกระทรวงศึกษาธิการ และโครงการป้องกันยาเสพติดในชุมชน (Community-based programme) โดยมีบิดามารดาเยาวชนนอกสถานศึกษา และชุมชนทั่วไป เป็นกลุ่มเป้าหมาย รับผิดชอบโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในฐานะเป็นศูนย์กลางประสานงาน และให้การสนับสนุนหน่วยงานปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด เช่น กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ชุมชนบ้านครัว เป็นชุมชนแออัดตั้งอยู่ในเขตราชเทวีติดต่อกับเขตปทุมวัน ลักษณะพื้นที่ของชุมชนยาวขนานไปตามชายฝั่งคลองแสนแสบใต้ ซึ่งเป็นอีกชุมชนหนึ่ง ที่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ที่กำลังแพร่ระบาดอย่างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะยาบ้าและสารระเหย ที่กำลังระบาดอยู่ในหมู่วัยรุ่น และคนใช้แรงงาน (สมฤทธิ์ ลิขัณธบุตร. สัมภาษณ์. 2546) ดังนั้นปัญหาดังกล่าว เป็นสิ่งที่ป้องกันและปราบปรามได้ยาก ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลในชุมชน ในการมีส่วนร่วมเปิดรับข้อมูลข่าวสาร

จากแหล่งต่างๆ ซึ่งการรับข่าวสารจากแหล่งดังกล่าว จะทำให้บุคคลในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของชุมชนได้

เพื่อแก้ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นภายในชุมชนบ้านครัว ทางชุมชนจึงได้จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและต่อต้านยาเสพติด เช่น การแข่งขันกีฬา เสี่ยงตามสาย เชิญวิทยากรมาบรรยาย รวมทั้งการใช้สื่อรณรงค์ผ่านช่องทางสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนบ้านครัวได้รับข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีการติดตามว่า สารสนเทศที่นำมาให้นั้น คนในชุมชนได้รับรู้ หรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศด้านยาเสพติด มากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเคยอาศัยและมีญาติพี่น้องอยู่ในชุมชนนี้จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
3. เพื่อเปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และประเภทกลุ่มเยาวชน
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ และประเภทกลุ่มเยาวชน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางให้กับชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนบ้านครัว ครอบครัว สถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเลือกใช้ช่องทางการเสนอสารสนเทศแก่บุคคลในชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เพื่อคนในชุมชนปลอดภัยจากปัญหาเสพติดได้อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสื่อมวลชน ในการดำเนินการเผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ให้ถึงคนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 11-25 ปี จำนวน 250 คน ซึ่งจำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด และกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด และ กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 11 – 25 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านครัว โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) จำนวนเยาวชนที่ติดยาเสพติด และเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด กลุ่มละ 25 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 50 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ

1.1 เพศ ได้แก่

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 อายุ ได้แก่

1.2.1 11-15 ปี

1.2.2 16-20 ปี

1.2.3 21-25 ปี

1.3 ประเภทกลุ่มเยาวชน

1.3.1 กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด

1.3.2 กลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

2.2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ช่องทางการรับสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่มาของข้อมูล ความรู้ ข่าวสารต่างๆ การรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันยาเสพติดของชุมชนบ้านครัว โดยกำหนดแหล่งการรับสารสนเทศ ออกเป็น 7 ช่องทาง คือ

1.1 คำสอนทางศาสนา หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ได้จากการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ การละหมาดวันศุกร์ วันออกบวช วันออกฮัจยี

1.2 ครอบครัว หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดระหว่างบุคคลในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง

1.3 ญาติมิตร หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดระหว่างญาติมิตร และเพื่อนบ้าน

1.4 คณะกรรมการชุมชน หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดภายในชุมชนที่ได้จากการจัดกิจกรรมต่าง ได้แก่

1.4.1 เสี่ยงตามสายภายในชุมชน

1.4.2 โปสเตอร์ภายในชุมชน

1.4.3 กิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติด การเชิญวิทยากรมาบรรยาย

1.5 สื่อมวลชน หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ได้แก่

1.5.1 โทรทัศน์

1.5.2 วิทยูทูปให้ข่าวสารทั่วไป

1.5.3 วิทยูทูปให้ความรู้ทางด้านศาสนา (99.9 AM.)

1.5.4 หนังสือพิมพ์ที่ให้ข่าวสารทั่วไป

1.5.5 หนังสือพิมพ์ที่ให้ความรู้ทางด้านศาสนา (หนังสือพิมพ์ทางนา)

1.5.6 วารสาร

1.6 สื่ออื่นๆ หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสื่อต่างๆ ที่นอกเหนือจากสื่อมวลชน ได้แก่

1.6.1 แผ่นพับ โปสเตอร์ หรือใบปลิวทางราชการ

1.6.2 ป้ายโฆษณาทั่วไป

1.7 สถานศึกษา หมายถึง การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสถานบันการศึกษาต่างๆ

2. ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้ว ทำให้เกิดโทษร้ายแรงต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งในที่นี้จำกัดขอบเขตเฉพาะยาเสพติดที่เป็นที่นิยมและแพร่ระบาดอยู่ในสังคม เช่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า ยาขยัน ยาเค ยาอี มอร์ฟีน และสารระเหย

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง กรอบของการประสมประสานระหว่างความรู้ในบริบท ข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับ ประสบการณ์ หรือแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการติดยาเสพติด อันตรายและโทษของการใช้ยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด ที่สะสมภายในตัวบุคคลมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้วัดได้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

4. เยาวชนมุสลิม หมายถึง วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 11-25 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านครัว ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม

5. ชุมชนบ้านครัว หมายถึง ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมคลองแสนแสบใต้ ที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตราชเทวี และมีพื้นที่อีกส่วนในเขตปทุมวัน มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 1,000 ครัวเรือน

6. ประเภทกลุ่มเยาวชน หมายถึง กลุ่มเยาวชนที่อยู่ในชุมชน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด หมายถึง วัยรุ่นที่ไม่เคยใช้ หรือเสพยาเสพติดใดๆเลย

6.2 กลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด หมายถึง วัยรุ่นที่เคยเสพยาเสพติดหรือเสพยาเสพติดเป็นประจำจนติดเป็นนิสัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. เยาวชนมุสลิมที่มีเพศต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศแต่ละช่องทางเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
2. เยาวชนมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศแต่ละช่องทางเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
3. เยาวชนมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศแต่ละช่องทางเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
4. เยาวชนมุสลิมที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
5. เยาวชนมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
6. เยาวชนมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
7. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมมีความสัมพันธ์กับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
 - 1.1 ความหมายของยาเสพติด
 - 1.2 ชนิดของยาเสพติด
 - 1.3 โทษของยาเสพติด
 - 1.4 สาเหตุของการติดยาเสพติด
2. ช่องทางการรับสารเสพติด
3. นโยบายของรัฐบาลในการป้องกันยาเสพติด
4. การรณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. ชุมชนบ้านครัว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

คำว่า “ยาเสพติด” มีความหมายครอบคลุมทั้งยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์และสารระเหย ได้มีผู้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)(2537 : 13-15) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สาร หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพย์หรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อาณัติ หรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพย์ขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพย์เสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพย์แล้วไม่ได้เสพย์ จะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพย์นั้น

องค์การอนามัยโลก (โศภา ชปีลมันน์. 2537 : 54 ; อ้างอิงจาก องค์การอนามัยโลก. 2527. หน้า 95) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง ยา หรือสารเคมีที่เสพย์เข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรัง แก่ร่างกายของผู้เสพย์ และก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมไปถึงสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ยาเสพติดยังมีคุณลักษณะพิเศษอีก 3 ประการ คือ

1. ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะหายามาเสพย์ให้ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะๆ และจะต้องเสาะแสวงหายามาเสพย์ให้ได้ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีใดก็ตาม
2. ผู้เสพย์ต้องยอมทนในสภาพอยู่ภายใต้บังคับให้ต้องเสพย์ ถือว่าเป็นทาสของยา และต้องเสพย์ยานั้นตลอดไป จะหยุดเสพย์ไม่ได้

3. ผู้เสพย์ต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ
 อรเพ็ญ นาควัชร (2539 : 10-11) ได้ให้ความหมายของสิ่งเสพยาเสพติดให้โทษไว้ ดังนี้

1. จะต้องเป็นสิ่งที่ใช้แล้วเกิดการติดทางใจ เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่สุดของสิ่งเสพยาเสพติด คือเมื่อ
 เสพแล้วจะต้องพยายามขวนขวายให้ได้สิ่งนั้นมา มีความคิดถึงจดจ่อต่อสิ่งนั้น ทำให้ต้องหันกลับไปใช้ใหม่
 อีก และถือว่าสิ่งนั้นเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติ

2. มีอาการติดทางกาย คือต้องเพิ่มขนาดของการเสพยาขึ้นทุกวัน ลักษณะอันดับที่สองนี้ ไม่จำเป็นต้อง
 พบในสิ่งเสพยาติดทุกชนิดไป บางชนิดอาจไม่มีอาการในลักษณะนี้

3. ต้องมีอาการถอนยา คือการทรมานทุกข์ทรมานทางกายและใจเมื่อเลิกใช้สารนั้น อาการถอนยานี้เป็น
 ดัชนีอันหนึ่งที่สามารถชี้บ่งได้ว่า บุคคลนั้นติดสิ่งเสพยาติดหรือไม่

4. เป็นพิษต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาสิ่งเสพยาติด ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
 ตลอดจนครอบครัว เกิดปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจรวมทั้งความมั่นคงของชาติด้วย

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สาร หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จาก
 ธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพยาหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีใด
 ก็ตาม เป็นช่วงระยะสั้นๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น
 ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจเพิ่มปริมาณการเสพยาขึ้นเรื่อยๆ
 หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพยาเสื่อมโทรมลง เมื่อถึงเวลาอยากเสพยาแล้วไม่ได้เสพยา จะมีอาการผิดปกติทั้งทาง
 ร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางจิตใจเกิดขึ้นกับผู้เสพยานั้น

ชนิดของยาเสพติด

ปัจจุบันยาเสพติดมีมากกว่าร้อยชนิด สามารถจัดแบ่งได้ตามลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้ (สำนักงานคณะ
 กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2537 : 16-19)

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ได้แก่

- 1.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยาหล่อมประสาท สารระเหย
- 1.2 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระต่อม โคเคน
- 1.3 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที
- 1.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้นหรือหลอนประสาทรวมกัน) เช่น

กัญชา

2. แบ่งตามแหล่งที่มา

2.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ คือ ยาเสพติดที่ผลิตได้มาจากพืช เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระต่อม
 กัญชา เป็นต้น

2.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน
 แอมเฟตามีน เป็นต้น

3. แบ่งตามกฎหมาย

3.1 ประเภทถูกกฎหมาย เช่น ยาแก้ไอ น้ำดำ บุหรี่ เหล้า กาแฟ

3.2 ประเภทผิดกฎหมาย มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ยาเสพติดให้โทษ ตามตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไข
 เพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2530 ได้แก่

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ไม่เป็นประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน แอลเอสดี เอ็กซ์ตาซี

ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน โคเคน

ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มีโคเคนผสมอยู่

ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติลแอนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์

ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น พืชกัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น

3.2.2 วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2535 ได้แก่

ประเภท 1 ได้แก่ ดีเอ็มที เมสคาลีน แอลเอสดี เตตราไฮโดร แคนนาบินอล

ประเภท 2 ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน เมธิลเฟนิเดท เซโคบาร์บิทัล ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ เป็นต้น

ประเภท 3 ได้แก่ อะโม่บาร์บิทัล โซโคโลบาร์บิทัล กลูเตซีไมด์ เมโพรบาเมท เป็นต้น

ประเภท 4 ได้แก่ บาร์บิทัล ฟีนบาร์บิทัล ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ เป็นต้น

3.2.3 สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

กลุ่มที่ 1 เป็นสารเคมี เช่น อาซีโตน เอทิล อาซีเตท ไทลีน เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น แลกเกอร์ ทินเนอร์ กาว เป็นต้น

4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก

4.1 ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น เฮโรอีน

4.2 ประเภทบาร์บิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโม่บาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ คลอไดอาซีพอกไซด์

4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ ได้แก่ เหล้า เบียร์

4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน

4.5 ประเภทโคเคน เช่น โคเคน ใบโคคา

4.6 ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา ยางกัญชา

4.7 ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม

4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน เมลิต มอร์นิงโกลลี ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด

4.9 ประเภทอื่นๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าจัดประเภทใดๆ ได้ เช่น ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นชนิดของยาเสพติดที่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่สำหรับประเทศไทยนั้น ยาเสพติดที่เป็นที่นิยมและแพร่ระบาดอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า ยาขยัน ยาเค ยาอี มอร์ฟิน และสารระเหย ("การป้องกันยาเสพติด". 2545 : 1)

โทษของยาเสพติด

โทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดนอกจากจะมีผลกระทบโดยตรง ก่อให้เกิดโทษอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพย์เองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อระบบครอบครัว ระบบสังคมและประเทศชาติได้ ดังนี้ (คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. 2539 : 16)

1. โทษพิษภัยต่อผู้เสพย์

ฤทธิ์ของยาเสพติด จะมีผลต่อระบบประสาทและอวัยวะต่างๆ ของผู้เสพย์ทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรม เช่น มีรูปร่างผอม ชูบชืด ผิวคล้ำ ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม ความคิดความจำ สับสน และเป็นโรคติดเชื้ออื่นๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคเริมเริม ภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกายจะลดลง มีสภาวะทางจิตใจไม่ปกติ สมรรถภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจอ่อนแอ การดำเนินชีวิตในสังคมขาดความเชื่อมั่น ไม่สนใจตนเอง ไม่สนใจการเรียน การทำงาน และอาจประสบอุบัติเหตุได้ อันเนื่องมาจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อระบบประสาทและสมอง

2. โทษต่อครอบครัว

การติดยาเสพติด นอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนและครอบครัวแล้ว ยังทำให้ผู้เสพย์กลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติ ทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้เสพย์ต้องนำเงินมาซื้อยาเสพติด บางรายต้องนำเงินไปรักษานตนเองจากโรคภัยแรงต่างๆ อันเกิดจากการใช้ยาหรือสารเสพติด ทำให้รายจ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้น กลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด อีกทั้งนำไปสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาทและเกิดความแตกแยกภายในครอบครัว

3. โทษพิษภัยต่อสังคมและเศรษฐกิจ

ผู้ที่เสพย์ยาเสพติด จะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น เป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า และเสียงบประมาณของประเทศส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ ที่จะต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

4. โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ

ผู้ที่เสพย์ยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติด เป็นผู้ที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจ ความมั่นคงความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติดประกอบด้วยสาเหตุ 3 ประการคือ ตัวบุคคล ตัวยา และสิ่งแวดล้อม (อรอนงค์ หงษ์ชุมแพ. 2538 : 11-12), (อรรณพ หุ่นดี. 2531 : 101-105), (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2531 : 24-25)

1. สาเหตุจากตัวบุคคล ที่ทำให้มีการติดยาเสพติด ได้แก่

- 1.1 ด้านบุคลิกภาพ พวกที่ติดยาเสพติดมักมีพื้นฐานเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพผิดปกติ อ่อนแอ ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา หรือมีบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบน ก้าวร้าวต่อต้านสังคม
- 1.2 ด้านจิตใจ เคยเป็นโรคจิตประสาทมาก่อน หรือใช้ยาแก้ปวดประสาทเป็นประจำ
- 1.3 ด้านร่างกาย ใช้เพื่อเป็นยาบรรเทาปวดหรือเพื่อให้สบายขึ้น

2. สาเหตุจากตัวยา ที่ทำให้ติดยาเสพติดได้ ได้แก่

2.1 เกิดจากฤทธิ์ของตัวยาเสพติดซึ่งออกฤทธิ์ระงับความเจ็บปวด ขณะเดียวกันก็ทำให้จิตใจ อารมณ์แจ่มใส เคลิบเคลิ้ม หลุดพ้นจากโลกแห่งความเป็นจริงที่เป็นทุกข์ ออกไปสู่โลกแห่งความฝัน ซึ่งเป็นสุข ในระหว่างการออกฤทธิ์ของยาเสพติด ผู้ที่มีความทุกข์ในใจเป็นประจำต้องการหนีจากภาวะความเป็นจริง และหาทางออกโดยการใช้อยาเสพติดทำให้ติดยาได้

2.2 เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดเอง เมื่อใช้บ่อยครั้งจะเกิดการติดยาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เมื่อหยุดยาจะเกิดอาการขาดยาทำให้ต้องไปใช้ยาเสพติดอีก

3. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมและสังคม ที่ทำให้ติดยาเสพติด ได้แก่ อยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด ใกล้ชิดกับผู้ที่ติดยาเสพติด อยู่ในสังคมที่มีการขายยาเสพติดแพร่หลายในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด หาซื้อง่าย ทำให้วัยรุ่นซึ่งอยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็นอยากลอง ในสิ่งที่ตนไม่เคยมาก่อน ถูกแนะนำชักชวนให้ลองใช้ บางครั้งมีความเชื่อผิดๆ เชื่อว่ายามีฤทธิ์ทำให้ขยันสามารถทำงานได้มากขึ้น และเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ ก็จะเป็นสาเหตุทำให้ติดยาเสพติดได้

ช่องทางการรับสารสนเทศ

ในการสื่อสาร การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการ คือ แหล่งสาร (Sources) สาร (Message) สื่อ (Media) หรือช่องทาง และผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งในกระบวนการสื่อสารนั้น สิ่งที่มีความสำคัญยิ่งนั้นก็คือช่องทางการสื่อสารเพราะจะเป็นตัวกำหนดว่า ช่องทางการสื่อสารประเภทใดที่ผู้ส่งสารจะใช้เพื่อก่อให้เกิดผลสำเร็จที่จะทำให้เกิด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมแก่ผู้รับสารในทางที่ปรารถนาได้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2538 : 8)

การที่จะสื่อสารสนเทศต่างๆ ไปสู่ผู้รับสารสนเทศนั้น มักจะไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าไม่อาศัยช่องทางในการสื่อสารเป็นตัวประกอบ ซึ่งช่องทางในกระบวนการสื่อสารในที่นี้ ก็คือ สื่อชนิดต่างๆ ที่จะเป็นตัวนำสารสนเทศส่งไปสู่ผู้รับสารสนเทศได้

สารสนเทศสื่อความหมายได้โดยผ่านวิธีการต่างๆ บุคคลสามารถรับสารสนเทศจากสื่อประเภทต่างๆ (ประจักษ์ ก้องเจริญ. 2540 : 1) ซึ่งเป็นลักษณะของสารสนเทศที่สามารถสื่อสารและรับรู้ได้ (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2531 : 49) การรับสารสนเทศจากสื่อต่างๆ นั้นมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะและรูปแบบ ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง ตัวคนที่ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารกับผู้รับสารสนเทศในลักษณะเผชิญหน้า ซึ่งการใช้สื่อบุคคล สามารถกระทำได้ในลักษณะการสนทนากับผู้รับสารสนเทศเพียงคนเดียว หรือเป็นกลุ่มซึ่งสมาชิกกลุ่มผู้รับสารมากกว่า 1 คน

การใช้สื่อบุคคลก่อให้เกิดผลดี คือ

1.1 สามารถนำข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ประชาชนได้โดยตรง ผู้ส่งสารสามารถทราบปฏิกิริยาสะท้อนกลับของผู้รับสารได้

1.2 สามารถโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเปลี่ยนเจตคติที่ฝังลึกได้

1.3 ในการเผยแพร่ข่าวสาร สามารถปรับให้ยืดหยุ่นเข้ากับผู้รับสารเป็นราย ๆ ได้

1.4 ทำให้ผู้รับสารที่ตัดสินใจทำตามคำแนะนำของผู้ส่งสาร มีความรู้สึกมั่นใจในสิ่งที่ได้กระทำจากผู้ส่งสารเห็นชอบด้วยกับการตัดสินใจของผู้รับสาร

2. สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถส่งข่าวสารไปสู่ผู้รับสารสนเทศจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ภายในเวลาเดียวกัน โดยผ่านสิ่งพิเศษที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่ง อปสร เสถียรทิพย์ (2534 : 23-24) ได้สรุปถึงคุณสมบัติของสื่อมวลชนได้ดังนี้

- 2.1 สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ผู้รับสารสนเทศจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว
- 2.2 สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ฝังลึกได้
- 2.3 สามารถเพิ่มความรู้ให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี
- 2.4 สามารถสร้างบรรยากาศที่จะทำให้เกิดการพัฒนา
- 2.5 ช่วยเสริมสร้างสถานภาพให้กับบุคคล
- 2.6 ช่วยเสริมการตัดสินใจของบุคคล
- 2.7 ทำหน้าที่ในการให้การศึกษอบรมแก่ประชาชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
- 2.8 ทำหน้าที่ขยายทัศนวิสัย โลกทัศน์ของประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการสื่อสารโครงการ หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ กลุ่มผู้รับสารและวัตถุประสงค์ของการสื่อสารมีลักษณะที่ชัดเจนแน่นอน (บุญศรี ปราบณศักดิ์, ศิริพร จิรวรรณกุล. 2534 : 23) สื่อประเภทนี้ ได้แก่ จุลสาร แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ เสียงตามสาย เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติของสื่อเฉพาะกิจมีดังนี้

- 3.1 เป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา สถานที่
- 3.2 เป็นสื่อที่บรรจุรายละเอียดของสารสนเทศได้ตามที่ผู้ส่งสารกำหนด
- 3.3 เป็นสื่อที่มีความคงทนถาวร สามารถเก็บไว้ศึกษาค้นคว้า อ้างอิง และเผยแพร่ต่อไปยัง

ผู้อื่นได้

นโยบายของรัฐบาลในการป้องกันยาเสพติด

พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศตัวเป็นแม่ทัพใหญ่ ที่จะทำสงครามขั้นแตกหัก ในการเอาชนะยาเสพติด เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2546 ณ ลานพระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยถือว่า เป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ให้ประชาชนทุกคนต้องผนึกกำลังให้เกิดเป็นพลังของแผ่นดิน ตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เกี่ยวกับนโยบายการกำกับการทำสงครามกับยาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วน โดยกำหนดแนวทางการเอาชนะยาเสพติดไว้ 9 ประการ ดังนี้ (วุฒิสภา เหล่าจุฬพล. 2544 : 23-32)

1. การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้รู้และเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศชาติ ให้ทุกคนในสังคมบังเกิดความมุ่งมั่น และตระหนักว่าการเอาชนะยาเสพติดมิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องร่วมกันผนึกกำลังกันเป็นพลังแผ่นดินเพื่อต่อสู้และเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว
2. การควบคุมตัวยาและสารเคมี ตรวจสอบควบคุมและสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์หรือสารอื่นที่อาจสามารถนำมาใช้ทดแทนยาเสพติดได้ รวมทั้งอุปกรณ์ในการผลิตยาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
3. การปราบปราม นำมาตรการทางกฎหมาย ทำลายเครือข่ายการผลิต ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเฉียบขาด พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ จิตสำนึก และพลังศรัทธา ควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการและการสนับสนุนต่างๆ ในการสืบสวนปราบปราม

4. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทำลายโครงสร้างของปัญหาเสพติดด้วยการแยกผู้เสพย์ออกมาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ จัดให้มีระบบการติดตาม ช่วยเหลือให้กำลังใจผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ไม่หวนกลับมาเสพยาอีก

5. การข่าว ปรับปรุงระบบงานการข่าวให้สามารถสนับสนุนการปราบปรามให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่ายการผลิต การจำหน่าย และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

6. การอำนวยการและประสานงาน พัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงานปฏิบัติให้มีเอกภาพ (ทำลายกำแพงของส่วนราชการต่าง ๆ ให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด) และกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (รุนแรงและปานกลาง)

7. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม

8. ความร่วมมือระหว่างประเทศ แสวงหาความร่วมมือและผลักดันให้เกิดความร่วมมืออันจะนำไปสู่การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านประเทศต่างๆ ในภูมิภาคและประชาคมโลก

9. การวิจัย พัฒนาและติดตามประเมินผล ให้มีการศึกษา วิจัย และติดตามประเมินผลแผนงานโครงการอย่างเป็นวิชาการ บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง วิเคราะห์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์และเป็นระบบ

ในนโยบายทั้ง 9 ข้อที่ได้กล่าวมานี้ นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติด โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรี (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ และยังประกอบด้วยรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้บัญชาการกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ รวม 20 คน โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ

1. อำนวยการ สั่งการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน และแนวทางในการเอาชนะยาเสพติด

2. กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติดให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

3. ปรับปรุงประสิทธิภาพบุคลากร

การประกาศสงครามกับยาเสพติด เป็นเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ที่จะลดความรุนแรงของปัญหา โดยนอกจากนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายและชี้แจงนโยบายแล้ว ยังวางแผนดำเนินการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ดังนี้

1. เน้นการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area approach) ในระดับจังหวัดมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

2. ดำเนินการปราบปรามอย่างจริงจัง โดยตรวจสอบทุกตารางนิ้ว

3. ให้ยึดทรัพย์สินผู้ค้า/ผู้ผลิต นอกเหนือจากการดำเนินคดีทางอาญา

4. ต้องมีการให้รางวัลและการลงโทษ (Reward and punishment) ที่ชัดเจน “คนทำดีต้องได้ดี คนทำไม่ถูกต้องถูกลงโทษ”

ภายหลังมอบนโยบายและชี้แจงการดำเนินการดังกล่าวแล้วนั้น นายกรัฐมนตรียังได้มีคำสั่งให้จัดตั้ง ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ โดยมีสาระที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยให้มีเอกภาพและมีการบูรณาการร่วมกันในทุกพื้นที่
2. กำหนดแนวทางการปฏิบัติ ทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด ตลอดจนการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้อง หรือเป็นที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. จัดตั้งองค์กรดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ประกอบด้วย ระดับชาติคือ ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) ระดับพื้นที่ คือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กรุงเทพมหานคร (ศตส.กทม.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 (ศตส.น. 1-9) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอหรือกิ่งอำเภอ (ศตส.อ./กิ่ง อ.)

นอกจากนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว กระทรวงมหาดไทยโดยการนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้มีมาตรการปฏิบัติการทำสงครามครั้งนี้ให้ได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด ดังนี้

1. ด้านการปราบปราม

ในระดับพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นแม่ทัพปฏิบัติการทำสงครามที่จะเอาชนะข้าศึก มีเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยทำบัญชีเป้าหมายรายชื่อผู้ค้า/ผู้ผลิต รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ โครงสร้างการผลิต การค่านักค้า เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำแนกกลุ่มพื้นที่ (Zoning) เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายปฏิบัติการรุกเข้าศึกทุกรูปแบบ รวมทั้งเปิดช่องทางให้ประชาชนอาสาสมัครในพื้นที่แจ้งเบาะแส โดยใช้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียน

2. การป้องกันและการบำบัดรักษา

จังหวัด และอำเภอ ต้องดำเนินการสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งและเอาชนะปัญหาเสพติดให้ได้ภายในปีพ.ศ. 2547 และผู้เสพ ผู้ติดยา ต้องถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ต้องนำเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา กลับเข้าสู่ชุมชน โดยให้โอกาสอาสาสมัครในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้ดูแล สร้างขวัญ กำลังใจไม่ให้กลับไปเสพซ้ำอีก

3. การบริหารจัดการ

ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ เป็นศูนย์อำนวยการสั่งการ และประกอบกำลังทั้งพลเรือน ตำรวจ ภาคเอกชน องค์กรประชาชน และประชาชนในพื้นที่ และมีหน้าที่ต้องประชาสัมพันธ์ เพื่อปลุกให้ประชาชนได้รับทราบและเข้ามามีส่วนร่วมในการทำสงครามครั้งนี้ให้ชนะ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผล และจะต้องมีมาตรฐานโดยมีมาตรฐานกลางในการติดตามประเมินผล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

1. รายชื่อผู้ค้า/ผู้ผลิต รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดต้องหมดไป
2. ต้องมีการเตรียมการเข้าสู่กระบวนการเพื่อทำให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งครบทุกหมู่บ้าน
3. ผู้เสพต้องเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาร้อยละ 50

จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา) ได้มีมาตรการปฏิบัติการทำสงครามดั่งที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพ และประสิทธิภาพ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) เพื่อประสานเชื่อมโยงระหว่างศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) กับ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ซึ่งมีมีองค์ประกอบดังนี้

1. ส่วนบังคับบัญชา ประกอบด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการศูนย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายประชา มาลิณนทร์ และนายประมวล รุจนเสรี) เป็นประธานที่ปรึกษา ฝ่ายการเมืองของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ ที่ปรึกษาฝ่ายการเมืองของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชูชาติ พูลศิริ) รองปลัดกระทรวงมหาดไทยทุกท่าน หัวหน้าหน่วยงานระดับกรมและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายในเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

รับนโยบายและแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจากรัฐบาลมาประสานการดำเนินงานในระดับพื้นที่ในทุกมาตรการ อำนวยการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทุกมาตรการในระดับพื้นที่ ประสานการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับส่วนราชการ หน่วยงาน องค์การภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง กำกับ ดูแล ติดตาม และให้การสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพในทุกด้าน

ซึ่งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) จะแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายประสานด้านการป้องกัน
2. ฝ่ายประสานด้านการปราบปราม
3. ฝ่ายประสานการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
4. ฝ่ายยุทธการ
5. ฝ่ายอำนวยการ ประชาสัมพันธ์ และติดตามประเมินผล

หลังจากที่รัฐบาลได้มีนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ผลการดำเนินงานปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานหลัก อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทุกหน่วยงานกันอย่างเต็มกำลังความสามารถมีโครงการกิจกรรมที่สำคัญส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รุดหน้าขึ้นตามลำดับ ได้แก่ การปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติด การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การสกัดกั้นตามแนวชายแดน การยึดอายัดทรัพย์สิน การตั้งจุดสกัด ปิดล้อม ตรวจค้น การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของหน่วยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการคืนคนดีสู่สังคม โครงการโรงเรียนนิวัฒน์พลเมือง และการพัฒนาควบคุมการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ โครงการชุมชนเข้มแข็ง การอบรมเยาวชนป้องกันยาเสพติด กีฬาด้านยาเสพติด และการดำเนินงานอื่น ๆ อีกมาก ที่เกิดขึ้นเป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งตั้งแต่ได้มีการประกาศนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจนถึงวันที่ 28 พฤศจิกายนที่ผ่านมา มีการ

จับกุมผู้กระทำผิดมากมาย ประกอบด้วย ผู้ผลิตกับผู้ค้ารายสำคัญมากกว่า 3,000 คน และจับกุมผู้ค้าผู้จำหน่ายทั่วไปประมาณ 23,000 คน ยึดยาบ้าได้ประมาณ 40 ล้านเม็ด เฮโรอีนอีกมาก อาศัยทรัพย์สินไปประมาณ 3,000 ล้านบาท ซึ่งยังไม่รวมทรัพย์สินของกลางอีกหลายพันล้านบาท มีผู้ค้ารายย่อยรายงานตัวมากกว่า 40,000 คน มีผู้เสพย์สมัครใจรายงานตัวอีกประมาณ 400,000 คน และบำบัดไปประมาณ 7,000 คน และบุคคลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ต้องโทษอีกมากกว่า 100,000 คน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2546. ออนไลน์)

ภายหลังจากได้มีการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีได้ประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติดในวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีวันประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติดเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาส วันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม ร่วมกับคณะรัฐมนตรี ข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร กลุ่ม องค์กรเอกชน ศิลปินดารานักร้องจากค่ายแกรมมี่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนมากกว่า 70,000 คน พร้อมข้าราชการและประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งการประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติดเป็นเพียงการประกาศว่ารัฐบาลควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศได้เท่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่ายาเสพติดได้หมดไปจากประเทศ แต่อยู่ในสภาวะที่ควบคุมยาเสพติดได้ ดังนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในประเทศช่วยกันปราบปรามและต่อต้านยาเสพติดให้หมดไป (“ทักษิณ ประกาศควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดได้เบ็ดเสร็จ”. 2546 : 1)

การรณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้จะต้องอาศัยการระดมกำลังจากทุกส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน และสถาบันต่างๆ ในสังคม เพื่อสร้างปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสที่ยึดต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนและประชาชน เพราะเด็ก และเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่ง ที่สถาบันในสังคมทุกสถาบันจะต้องเลี้ยงดู ทำนุบำรุงและปลูกฝังให้เจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ แต่ในสังคมยังพบว่า เยาวชนส่วนหนึ่งประสบปัญหาในชีวิตและไม่อาจแก้ไขได้ด้วยตนเองและหันไปพึ่งพายาเสพติด ในลักษณะต่าง ๆ กัน ปัญหาดังกล่าวนี้นับเป็นสาเหตุสำคัญที่จะสกัดกั้นความเจริญของสังคมของเด็ก และเยาวชนทั้งทางด้านสมอง ร่างกาย และจิตใจ ดังนั้นการป้องกันยาเสพติดจึงเป็นมาตรการสำคัญ มาตรการหนึ่ง ซึ่งมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้คนไม่ติดยาเสพติด เข้าทำนองหลักคำสอนที่ว่า กันไว้ดีกว่าแก้ จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามาตรการป้องกันเป็นแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดถูกต้องและได้ผลมากที่สุด

การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาเหตุการติดยาเสพติดแก่เยาวชนและประชาชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้ โดยไม่พึ่งพายาเสพติด ถึงแม้จะประสบกับปัญหาตนเอง และครอบครัว รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด ควบคุมกันไปด้วย (ปรีชา จำปารัตน์. 2522 : 3-5)

มาตรการป้องกันยาเสพติดที่นิยมใช้กันในปัจจุบันนี้พอจะสรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2538 : 3-4)

1. มาตรการทางการศึกษา เป็นการใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับกลุ่มเป้าหมาย อันจะเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติดโดยบรรจุเนื้อหาผสมผสานไปในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในระบบปกติ

2. มาตรการบริการสนเทศ เป็นการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโทษ พิษภัยอันตรายของยาเสพติด และวิธีการป้องกันยาเสพติดโดยผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อที่จะให้กลุ่มเป้าหมายตระหนัก และตื่นตัวต่อปัญหายาเสพติด และเพื่อสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีผลต่อการป้องกัน และการต่อต้านยาเสพติด

3. มาตรการทางเลือก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองความต้องการในขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้รู้จักทางเลือกที่เหมาะสม นำไปสู่การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด

4. มาตรการสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้มีปัญหาให้สามารถรู้จักการคลี่คลายและแก้ไขปัญหา หรือเอาชนะอุปสรรคต่างๆ หรือ หากมีการใช้ยาเสพติดอยู่แล้วก็ให้รู้จักเลิก และตัดสินใจที่จะใช้บริการทางสังคมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

5. มาตรการการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เป็นการนำเอาวิธีการ กระบวนการ หรือเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพ

ดังนั้นหลักการป้องกันยาเสพติดที่มุ่งพัฒนาเยาวชน หรือกลุ่มเป้าหมาย ควรคำนึงถึงการส่งเสริมให้เยาวชนหรือกลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้สึกนับถือตนเอง ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ สามารถแสดงออกซึ่งความถนัด และความสนใจ มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน และแก้ปัญหา มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ดีในบ้านที่ทำงานและชุมชนเคารพสิทธิผู้อื่น ตลอดจนการพัฒนาทักษะของตนเองและสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการการป้องกันยาเสพติดดังกล่าว สามารถจำแนกแนวทางเชิงปฏิบัติได้ 3 ประเภท ดังนี้ (สุรพล ปธานวนิช. 2524 : 110-113)

1. การป้องกันในวงกว้าง การป้องกันปัญหาการเสพติดในลักษณะนี้มุ่งหวังเพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในปัญหายาเสพติดอย่างถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีจุดประสงค์ที่จะเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่มีส่วนสำคัญต่อบุคคล อย่างไรก็ตามการป้องกันก็มิได้มีการกำหนดขอบเขตหรือพื้นที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากการป้องกันในวงกว้างถือเป็นมาตรการเบื้องต้น

2. การป้องกันในวงแคบ สำหรับบุคคลบางกลุ่มหรือพื้นที่บางแห่ง ซึ่งล่อแหลมต่อปัญหาการป้องกันด้วยวิธีการในวงกว้างไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาโดยวิธีกำหนดขอบเขตหรือกลุ่มบุคคลให้แคบลง เพื่อให้การดำเนินงานปรากฏผลอย่างทันที่ทันที่ กลุ่มบุคคลและพื้นที่ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการป้องกันในวงแคบเช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้ว่างงานในเขตสลัม หรือชุมชนบางแห่งที่มีการแพร่ระบาดของสารเสพติดอย่างกว้างขวาง

3. การป้องกันกรณีพิเศษ ปัญหาบางกรณี จำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ไขเป็นพิเศษ เช่น ผู้ที่เผชิญปัญหาคับข้องใจ ซึ่งต้องการความช่วยเหลืออย่างรีบด่วน หรือป้องกันผู้เลิกติดยาให้กลับไปติดซ้ำ ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้วิธีการป้องกันเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาอย่างทันที่ทันที่

แนวทางเชิงปฏิบัติในการป้องกันยาเสพติดที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้อาจทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

1. การเผยแพร่ข่าวสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้รับข่าวสารได้ตระหนักถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีในชีวิตและเสนอทางเลือกที่จะแก้ไขปัญหา โดยไม่พึ่งยาเสพติด เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด หลายหน่วยงานได้เห็นความสำคัญและบทบาทของสื่อกับยาเสพติดมากขึ้น การเผยแพร่ดังกล่าวอาศัยช่องทางทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ เช่น (ทูลศัคดี บุญยานนท์. 2545 : 34-36)

1.1 ด้านสื่อบุคคล การใช้ดารานักแสดง ที่เป็นที่ชื่นชอบของเยาวชน มาให้ความรู้และข่าวสารด้านยาเสพติด

1.2 ด้านสื่อมวลชน สื่อมวลชนต่างก็ให้ความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะการพยายามสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน เช่น หนังสือพิมพ์และวารสาร ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน มีข่าวสารด้านยาเสพติด และการจับกุมทั่วไป ซึ่งทำให้ผู้รับสื่อสามารถสรุปความคิดเห็น แนวคิดจากสื่อได้ ด้านวิทยุ ปัจจุบันมีคลื่นวิทยุร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการเผยแพร่ข่าวสาร และการป้องกันปัญหาด้านยาเสพติดทางคลื่นวิทยุ เช่น AM 11.75 รายการภัยยาเสพติด เป็นรายการชี้ให้เห็นภัยด้านยาเสพติด และจับประเด็นด้านยาเสพติด เพื่อให้ผู้รับสื่อได้รับข้อมูลทางด้านยาเสพติด

1.3 ด้านสื่อเฉพาะกิจ แผ่นป้ายโฆษณา แผ่นใบปลิว เป็นสื่อ ที่พบเห็นได้ทั่วไป ตามแหล่งชุมชน และย่านใจกลางเมือง ปัจจุบันรัฐบาลได้มีการรณรงค์สื่อประเภทนี้อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมหลายชุมชนที่มีปัญหาด้านยาเสพติด โดยเฉพาะแผ่นป้ายโฆษณา หากโดดเด่นและมีขนาดพอเหมาะสามารถดึงดูด และจับประเด็นได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ สามารถกระตุ้นความสนใจในระยะเริ่มต้นได้ดี และจะเน้นตรงภาพมากกว่าข้อความ หากมีข้อความก็เป็นข้อความสั้นๆ แผ่นใบปลิว เป็นสื่อกะทัดรัด รวบรัด สะดวกในการพกพา เพื่อให้ผู้รับสื่อง่ายในการอ่านให้รู้เรื่องได้เร็ว สื่อประเภทนี้ราคาไม่สูงมากนัก เหมาะแก่การให้ความรู้และข่าวสาร

2. การให้การศึกษา ปัญหาการเสพติดเป็นปัญหาเด็กวัยรุ่น การป้องกันปัญหามันต้องทำตั้งแต่ระยะแรกของชีวิต ดังนั้นในเชิงปฏิบัติจึงต้องอาศัยการศึกษาเป็นช่องทางในการป้องกัน การป้องกันด้วยวิธีนี้กระทำได้โดยสอดแทรกความรู้เรื่องสารเสพติดไว้ในหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นต่าง ๆ

3. การจัดกิจกรรมทางเลือก สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนใช้สารเสพติดเพื่อแก้ปัญหา ก็เพราะบุคคลไม่มีทางเลือกอื่นที่มีคุณค่า ดังนั้นในการจัดหาทางเลือกอื่น ๆ จึงเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้บุคคลรอดพ้นจากปัญหายาเสพติดได้ ทางเลือกดังกล่าวอาจได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ และเอกชน ต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติห่างไกลยาเสพติด เช่น โครงการชมรมหัวใจไร้สาร โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด โครงการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง โครงการศิลปินด้านยาเสพติด โครงการโรงเรียนสีขาว อีกทั้งยังได้มีการจัดคอนเสิร์ตรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

โครงการเหล่านี้นับเป็นโครงการที่ดีและเป็นประโยชน์ยิ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด นอกจากกิจกรรมดังกล่าวแล้วยังเกิดแนวคิดการสร้าง “ชุมชนนิยม” ในกลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เป็นแนวทางหนึ่งที่ไม่เพียงจะมีส่วนช่วยให้เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างพลังเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งต่อไป

ชุมชนนิยม

แนวคิดการสร้างชุมชนนิยมได้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นแนวคิดเพื่อการจัดระเบียบทางสังคมรูปแบบใหม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2544 : 70-75) โดยการทำให้สังคมประกอบด้วยกลุ่มย่อยเป็นแสนๆ กลุ่ม เป็นชุมชนย่อยเล็กๆ มากมาย ด้วยมุ่งหวังว่าชุมชนจะทำหน้าที่เป็นฐานรองรับกิจกรรมทุกด้านในชีวิต ตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยอาจรวมเป็นชุมชนตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์ เช่น หมู่บ้าน ชุมชนแออัด หรือรวมตัวกันตามสิ่งที่คล้ายคลึงกัน การรวมตัวเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือรวมกลุ่มตามความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมือนกัน เช่น อาชีพ เพศ วัย ศาสนา กีฬา งานอดิเรก เป็นต้น กลุ่มชุมชนนิยมต้องมีจำนวนมาก และมีความหลากหลายเพียงพอที่จะรองรับจำนวนเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ไม่ว่าเขาต้องทำสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ เขาจะมีชุมชนรองรับ และมีโอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อเขามีกลุ่มและได้แสดงออกในทางบวก ย่อมจะช่วยลดความต้องการหนีไปพึ่งยาเสพติดได้ระดับหนึ่ง

การสร้างชุมชนนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนนั้น ภาครัฐมีบทบาทเป็นกลุ่มแกนนำสำคัญในการริเริ่มโครงการต่างๆ ร่วมกับโรงเรียน สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้นำท้องถิ่น สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งเด็กและเยาวชนในแต่ละจังหวัดโดยร่วมมือกันกำหนดว่า เด็กและเยาวชนต้องการจัดตั้งกลุ่มชุมชนนิยมตามความสนใจของตนเองอะไรบ้าง โดยให้มีความหลากหลายและรองรับเด็กและเยาวชนทุกๆ กลุ่มได้มากที่สุด ทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบการศึกษา เช่น

ชุมชนนิยมด้านกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ชุมชนฟุตบอล ชุมชนวอลเลย์บอล ชุมชนว่ายน้ำ ชุมชนยิมนาสติก เป็นต้น

ชุมชนนิยมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ชุมชนอาสาสมัครเพื่อต่อต้านยาเสพติด ชุมชนอ่านหนังสือให้คนตาบอด ชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ ชุมชนเพื่อรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ชุมชนนิยมเพื่อพัฒนาทักษะตามความสนใจ เช่น ชุมชนดนตรี ชุมชนพัฒนาทักษะทางภาษา ชุมชนพัฒนาศิลปะพื้นบ้าน ชุมชนนักเขียน ชุมชนนักธุรกิจรุ่นเยาว์ ชุมชนพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น

ชุมชนนิยมกลุ่มอาชีพ เช่น ชุมชนช่างฝีมือ ชุมชนผู้ใช้แรงงาน ชุมชนผู้ขับรถรับจ้าง เป็นต้น

กลุ่มชุมชนนิยมต่างๆ เหล่านี้จะต้องมีจำนวนมากเพียงพอและกระจายไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น โรงเรียน ชุมชนพื้นที่ สถาบันศาสนา สมาคม องค์กร มูลนิธิต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีกลุ่มชุมชนที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ และจะต้องกระจายแนวคิดในการสร้างชุมชนดังกล่าวลงไปในระดับภูมิภาค และลงสู่ในระดับท้องถิ่นทั่วทั้งประเทศไทย เช่น ทุกโรงเรียนจะมีกลุ่มชุมชนนิยมที่เด็กทุกคนจะมีส่วนเป็นสมาชิกได้ และกลุ่มชุมชนแต่ละกลุ่มในโรงเรียนจะประสานเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนนิยมเดียวกันในโรงเรียนอื่นๆ ส่วนในกลุ่มของเด็กเร่ร่อน เด็กจรจัดหรือเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการตกเป็นทาสยาเสพติด การสร้างชุมชนนิยมให้เด็กเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากแกนนำในหลายฝ่าย อันได้แก่หน่วยงานในภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาสาสมัคร มูลนิธิต่างๆ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นชุมชนนิยมของเด็กๆ ที่ตอบสนองความต้องการและเปิดโอกาสให้เขาเติบโตเป็นคนดีของสังคม เช่น การจัดตั้งกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้เลิกยาเสพติด กลุ่มฝึกอาชีพต่างๆ เพื่อให้เด็กๆ สามารถที่จะพัฒนาทักษะวิชาชีพต่างๆ ที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นความรู้ติดตัวในอนาคตต่อไป โดยผู้นำกลุ่มหรือชุมชนในตอนเริ่มต้นอาจมาจาก มูลนิธิ องค์กร อาสาสมัครในกลุ่มต่างๆ ที่อยากจะช่วยเหลือรวมถึงผู้ที่เคยติดยาเสพติดและสามารถเลิกได้ ให้มาเป็นผู้นำแบบอย่างและให้กำลังใจแก่เด็กและเยาวชนในกลุ่มนี้ เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าชุมชนนิยมจะมีส่วนสำคัญในการปกป้องเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งในด้านการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษา ดังนี้

1. ชุมชนนิยมช่วย “ป้องกัน” สาเหตุโดยส่วนใหญ่ที่เยาวชนไทยติดยาเสพติดเนื่องมาจากเพื่อนชักชวน ครอบครัวแตกแยก ถูกหลอกลวงให้เสพยา เด็กและเยาวชนใช้เวลาอย่างไม่ถูกต้อง ไม่มีกิจกรรมที่เหมาะสมรองรับ ซึ่งชุมชนนิยมนอกจากจะช่วยปกป้องเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากยาเสพติดได้ ยังช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างครบถ้วนด้วย อาทิ

1.1 ชุมชนนิยมในที่ต่างๆ ช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึว่าตนเองมีผู้สนใจในเรื่องเดียวกัน พุดคุยในเรื่องเดียวกัน ได้มีเพื่อนที่ชอบสิ่งเดียวกัน ก่อให้เกิดความสนิทสนมและช่วยเหลือกันในทางที่เป็นประโยชน์

1.2 ชุมชนนิยมช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เช่น ได้พัฒนาทักษะในการทำสิ่งที่ชอบ ทักษะในการบริหารจัดการ พัฒนาทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำให้เด็กได้แสดงศักยภาพของตนในที่ถูกต้องและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

1.3 ชุมชนนิยมช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ช่วยลดเวลาและโอกาสในการทำสิ่งที่ไม่มีประโยชน์หรือมั่วสุมตามสถานที่ หรือแหล่งที่มีแนวโน้มมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1.4 ชุมชนนิยมจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีเป้าหมายที่ดีในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างภายในชุมชนจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาสมาชิกแต่ละคนสู่เป้าหมายที่ตั้งมาและเหมาะสม เช่น ชุมชนคนรักฟุตบอล อาจมีเป้าหมายสูงสุดไม่เพียงแต่ให้สมาชิกได้เล่นฟุตบอลร่วมกัน ยังส่งเสริมให้สมาชิกแต่ละคนไปถึงเป้าหมายทางการเรียนและการทำงานตามที่ตั้งใจไว้ด้วย เป็นต้น

1.5 คนในชุมชนมีโอกาสดูแลกันและกัน เติบโตความต้องการในจิตใจของเด็กและเยาวชนที่ขาดหายไปเนื่องจากบทบาทครอบครัวที่อ่อนแอลง การอยู่ในชุมชนจะสร้างความมั่นใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นผู้ที่ยังมีคนคอยห่วงใยและคอยให้ความช่วยเหลือเสมอ

1.6 การที่เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้แสดงศักยภาพตามวัยของเขาในทางที่ถูกต้อง ทำให้พวกเขามีความสุข ลดพฤติกรรมต่อต้านสังคม และมีความมั่นใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเป็นผู้ที่มีคุณค่า

2. ชุมชนนิยมช่วย “ปราบปราม” ชุมชนนิยมมีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติดโดยการร่วมมือกับตำรวจในการสืบหาเบาะแส ของขบวนการค้ายาต่างๆ ในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนทุกคนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม และการเป็นเจ้าของชุมชนของตนเอง ไม่มีผู้ใดเพิกเฉยคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตน ดังนั้นการสอดส่องดูแลและสืบหาเบาะแสจึงเป็นไปได้ง่ายเพราะเป็นการให้ความร่วมมืออย่างพร้อมเพรียงของคนทั้งชุมชน

3. ชุมชนนิยมช่วย “บำบัดรักษา” เด็กที่ไม่สามารถเลิกยาได้ส่วนหนึ่งเนื่องจากยังอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาอยู่ โดยไม่สามารถถอนตัวออกมาได้ หรือขาดคนที่มีความเข้าใจที่จะพุดคุยถึงปัญหาของตนได้ ชุมชนนิยมจึงเป็นคำตอบ โดยการสร้างชุมชนนิยมในลักษณะรวมกลุ่มเยาวชนที่ต้องการเลิกยาเสพติดอย่างถาวร เป็นชุมชนสร้างกำลังใจเพื่อเลิกยาเสพติด ชุมชนเพื่อสร้างชีวิตใหม่ เพื่อรองรับเด็กที่ติดยาในการรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นที่ให้กำลังใจแก่เขาในการเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างไม่ถูกดูถูกดูแคลนหรือเหยียดหยามซ้ำเติม และมีกิจกรรมต่างๆ ที่เขาสนใจคอยรองรับไม่ให้เขาต้องรู้สึกแค้นแค้นในชีวิตว่าจะทำอะไรต่อไป

ชุมชนบ้านครัว

สภาพทางภูมิศาสตร์

ชุมชนบ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม อยู่ในพื้นที่ของเขตราชเทวีติดต่อกับเขตปทุมวัน ลักษณะพื้นที่ของชุมชนยาวนานไปตามชายฝั่งคลองแสนแสบใต้ สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยภายในชุมชนบ้านครัวส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ มีทั้งบ้านชั้นเดียวและสองชั้น สร้างกันอย่างหนาแน่น มีทางเดินขนาดกว้างประมาณ 70 เซนติเมตร เชื่อมติดต่อกัน สภาพของบ้านเรือนค่อนข้างเก่าและทรุดโทรม แต่เดิมสภาพบ้านเรือนไม่หนาแน่นอย่างในปัจจุบัน แต่เนื่องจากพื้นที่ดินมีจำนวนจำกัดไม่สามารถขยายออกไปได้อีก เมื่อสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะแบ่งพื้นที่ให้สร้างบ้าน ทำให้พื้นดินมีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ จนในที่สุดทำให้เกิดการแออัดขึ้น ภายในชุมชนบ้านครัวมีมัสยิด และสุสาน 3 แห่ง โรงเรียน ศูนย์ดับเพลิง และสาธารณสุขชุมชน อย่างละ 1 แห่ง มีสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วน ประชากรในชุมชนบ้านครัวมีประมาณ 5,000 คน แยกเป็นประชากรชายร้อยละ 40 ประชากรหญิงร้อยละ 60 ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้ใหญ่ร้อยละ 30 วัยรุ่นร้อยละ 40 และเด็กร้อยละ 30 ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีต่าง ๆ ก็จะเกี่ยวข้องกับหลักคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม เช่น งานวันตรุษ พิธีตัดผมไฟ พิธีละหมาด พิธีตัดสุนัต เป็นต้น ซึ่งศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อการจัดองค์กรทางสังคมในชุมชน มีมัสยิดเป็นศูนย์กลางในการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน เป็นสถานที่เกื้อหนุนทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่ให้ยืมเครื่องใช้ครัวเรือน เป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มกันทางสังคม มีโต๊ะอิหม่ามเป็นผู้นำทางศาสนาที่ได้มาจากการเลือกตั้ง และจะอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต หรือลาออก (เรื่องศักดิ์ ดำริห์เลิศ. 2545 : 1)

คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนบ้านครัวมีกลุ่มทางสังคมที่สำคัญและมีบทบาทต่อกิจกรรมภายในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ซึ่งจะต้องมีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1. เพื่อให้การปรับปรุงชุมชนแออัดสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย
2. เพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
3. เพื่อสร้างความสามารถและความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน และฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและชุมชน

4. เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนามากที่สุด
5. เพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลักเกณฑ์การเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ผู้ที่สมัครเป็นกรรมการชุมชนต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านครัว
2. อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี ในวันรับสมัคร
3. ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ประพฤติตนเป็นภัยต่อสังคม
4. เป็นบุคคลที่มีความเสียสละ ตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบ และไม่หวังหรือแสวงหา

ผลประโยชน์สิ่งตอบแทนใด ๆ เพื่อตนเองและหมู่คณะโดยมิชอบ

คณะกรรมการชุมชนจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง และจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ครบวาระ
2. ตาย
3. ลาออก
4. ไม่ได้อยู่ในชุมชนนั้นอีกต่อไป
5. ขาดการประชุมติดต่อกันเกินกว่า 3 ครั้ง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าและที่ประชุม

คณะกรรมการการประชุมมีมติให้พ้นตำแหน่ง

6. ผู้อยู่อาศัยในชุมชนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง เสนอชื่อต่อประธานคณะกรรมการฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง

ในการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนบ้านครัว มีวิธีดำเนินการเลือกตั้งเหมือนกันกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุมชนบ้านครัวมีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 25 คน ซึ่งคณะกรรมการทั้งหมดจะต้องประชุมเพื่อพิจารณาว่าใครจะดำรงตำแหน่งใด คณะกรรมการชุมชนจะประกอบด้วยตำแหน่งต่อไปนี้คือ ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน ที่ปรึกษา เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ เภรณญิก กรรมการฝ่ายการศึกษา ฝ่ายบริการชุมชน เป็นต้น

การป้องกันยาเสพติดภายในชุมชนบ้านครัว

คณะกรรมการชุมชนบ้านครัวได้จัดกิจกรรมต่างๆขึ้นเพื่อเป็นการรณรงค์ และป้องกันยาเสพติดภายในชุมชนดังนี้

1. ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด ผ่านเสียงตามสายภายในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้รู้ถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยการสอดแทรกถึงหลักคำสอนของศาสนาในเรื่องของยาเสพติด เนื่องจากศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีชนบทธรรมเนียม และวิถีชีวิต ต้องเชื่อศรัทธาตามหลักศาสนา
3. จัดทำโปสเตอร์ขึ้นภายในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ และการป้องกันยาเสพติด
4. จัดการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน เพื่อรณรงค์ให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย แทนการไปติดยาเสพติด ซึ่งจะทำได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย
5. เชิญวิทยากรมาบรรยาย โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องยาเสพติด ซึ่งไม่เพียงแต่รู้จักฤทธิ์ของยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงอันตรายที่มีต่อสุขภาพของผู้ติดยาเสพติด และผลกระทบที่มีต่อสังคมด้วย

นอกจากกิจกรรมเพื่อการรณรงค์ และป้องกันยาเสพติดแล้ว คณะกรรมการชุมชนยังได้ติดต่อกับสาธารณสุขชุมชนเพื่อให้รับผู้ติดยาเสพติดภายในชุมชนที่มีความประสงค์จะต้องการเลิกยา ไปยังหน่วยงานเพื่อเลิกยาเสพติด (สัมฤทธิ์ ลิขิตธนบุตร. สัมภาษณ์. 2547)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

1. งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

โรนีย์ (Roney. 1975 : 3426-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติต่อการใช้ยาเสพติดของ นักเรียนเกรด 12 โรงเรียนมัธยมในรัฐมอนตানা สหรัฐอเมริกา จำแนกตามเพศ ขนาดของโรงเรียน และ ลักษณะของโรงเรียนชาย และหญิง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนจำนวน 300 คนจากโรงเรียนมัธยมที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คือ ใหญ่ กลาง และเล็ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 3 ส่วน ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การใช้ยาเสพติด 7 ประเภท และการประเมินทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า 1) การที่นักเรียนมีความรู้ไม่ไ้ ยืนยันว่านักเรียนจะมีทัศนคติในเชิงลบต่อยาเสพติด 2) การมีความรู้ในเรื่องยาเสพติดไม่ไ้ทำให้การใช้ ยาเสพติดของนักเรียนลดลง 3) นักเรียนที่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อยาเสพติดจะแนวโน้มในการใช้ยา เสพติดมากกว่า 4) สหสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและทัศนคติจะมีอิทธิพลต่อการจัดกลุ่มของ นักเรียน 5) สหสัมพันธ์ของทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดขึ้นอยู่กับกลุ่มนักเรียนที่ แบ่งตามเพศ ขนาดของโรงเรียน และลักษณะของโรงเรียนชาย และหญิง 6) แนวโน้มของการใช้ยาเสพติด ของกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามเพศ ขนาดของโรงเรียน และลักษณะของโรงเรียนชาย และหญิง ส่งผลต่อการใช้ ยาเสพติดในลักษณะเดียวกัน

ไฟน์สไตน์ (Feinstein. 1978 : 5935A) ได้ศึกษาการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยยิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา จำนวน 820 คน เครื่องมือที่ใช้ รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การใช้ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่าง เด่นชัดกับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองของนักศึกษาใช้ยาเสพติดชนิดใด นักศึกษา ก็มีแนวโน้มจะใช้ยาเสพติดชนิดนั้น

ในปีเดียวกัน สโตคีย์ (Stokely. 1978 : 6026-6027A) ได้ร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในรัฐ แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ทำการศึกษาเพื่อประเมินผลการป้องกันยาเสพติด โดยใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ เพื่อประเมินผลที่ได้รับและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุ ความสำเร็จสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนและครูแนะแนวประจำโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของ นักเรียน และการจัดสรรงบประมาณ

โจนส์ (Jones. 1979 : 2583-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสองกลุ่ม ๆ ละ 60 คน กลุ่มหนึ่งได้เรียนโปรแกรม ยาเสพติดมาแล้ว ส่วนอีกรุ่นหนึ่งยังไม่เคยเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในด้านเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่มีความแตกต่าง กันในด้านความรู้ และนักเรียนหญิงมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่แยกกัน

ไอดี (Eide. 1997 : 1386-C) ได้ศึกษาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นในประเทศซิมบับเว เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการใช้ยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 3,061 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ยาเสพติดของเด็กนักเรียนในซิมบับเวส่วนใหญ่ใช้แอลกอฮอล์ บุหรี่ สารระเหย และกัญชา ตามลำดับ สำหรับการที่ใช้ยาเสพติด 2 ประเภทแรก พบว่ามีเพิ่มขึ้นตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม นักเรียนที่มีฐานะดีจะมีประสบการณ์การใช้ยาเสพติดทั้ง 4 ประเภท โดยเด็กนักเรียนหญิงจะมีประสบการณ์น้อยกว่าเด็กนักเรียนชาย และใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น มาตราวัดทางวัฒนธรรมประกอบด้วย 14 ข้อซึ่งมีตัวเลือกเกี่ยวกับดนตรี ภาษา และช่องทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ โดยระบุองค์ประกอบของวัฒนธรรม แยกตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมโลก ซึ่งวัฒนธรรมโลกจะเกี่ยวข้องในเชิงบวกกับการใช้แอลกอฮอล์ บุหรี่ สารระเหย และกัญชา ส่วนวัฒนธรรมท้องถิ่นจะเกี่ยวข้องในเชิงลบกับการใช้กัญชา และ สารระเหย จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทางด้านวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในการดื่มสุราแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวแปร และตัวแปรอื่น ๆ ระดับความนิยมในการดื่มที่แตกต่างกัน พบว่าเกี่ยวข้อง กับชนิดของสุรา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างยาเสพติดแต่ละประเภท ชนิดของสุรา กลุ่มนักเรียน และวัฒนธรรม

จากงานวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม ซึ่ง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนไม่มีความแตกต่างกันในด้านเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่มีความแตกต่างกันในด้านความรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่แยกกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยมีความรัก ความอบอุ่น การกระทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้อีกแง่หนึ่ง ส่วนการศึกษาค้นคว้าการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา พบว่า การใช้ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองของนักศึกษาใช้ยาเสพติดชนิดใด นักศึกษาก็มีแนวโน้มจะใช้ยาเสพติดชนิดนั้น และยังได้มีการศึกษาเพื่อประเมินผลการป้องกันยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุความสำเร็จสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนและครูแนะแนวประจำโรงเรียน

2. งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับสารสนเทศ

บาร์เน็ตต์ (Barnett. 1989 : 1468-A) ได้ศึกษาเรื่อง การรับสารสนเทศของผู้สูงอายุ ในเมืองเดนตัน รัฐเท็กซัส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 101 คน (อายุตั้งแต่ 65 ปี ขึ้นไป) ที่อาศัยเป็นอิสระในอพาร์ทเมนต์ของผู้เกษียณอายุ 3 แห่ง ในเมืองเดนตัน รัฐเท็กซัส เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้แหล่งข้อมูลจากภายนอก (ห้องสมุดประชาชน ร้านขายของชำ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ฯลฯ) และการใช้แหล่งข้อมูลที่ใกล้ชิด (วิทยุ เพื่อน /ญาติ โทรทัศน์) นอกจากนี้ยังสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงการขนส่ง ความพึงพอใจในรายได้ สภาพของสุขภาพทั่วไป การมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกายและเหตุผลสำหรับการใช้แหล่งข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุรับสารสนเทศจาก วิทยุ โทรทัศน์ บุคคล ร้านค้า และห้องสมุดประชาชน ตามลำดับ

โอเยียมโบ (Ojiambo. 1990 : 2286-A) ได้ศึกษาเรื่องการสื่อสารสารสนเทศระหว่างนักวิจัย และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในประเทศเคนยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) นักวิจัยใช้แหล่งสารสนเทศทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการค้นหาสารสนเทศ และใช้ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหนังสือและตัวบุคคลเป็นแหล่ง

สารสนเทศและเป็นช่องทางที่สำคัญที่สุดที่นักวิจัยใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ 2) นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเจตคติในทางลบ ซึ่งสิ่งนี้ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารของคนทั้ง 2 กลุ่ม 3) ห้องสมุดและบริการสารสนเทศยังไม่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่สารสนเทศแก่นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 6) ขาดกลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง กับการรับสารสนเทศ สรุปได้ว่า (Barnett, 1989) ในงานวิจัยของ บาร์เน็ต มีการศึกษาเรื่องการรับสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้แหล่งข้อมูลจากภายนอก ได้แก่ ห้องสมุด โทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุรับ สารสนเทศ จาก วิทยุ โทรทัศน์ และห้องสมุดประชาชนตามลำดับ และในงานวิจัยของ โจเยียมโบ (Ojiombo, 1990) ได้มีการศึกษาเรื่องการสื่อสารสารสนเทศ ระหว่างนักวิจัย และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผลการศึกษาพบว่า นักวิจัยใช้ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือห้องสมุด และบริการสารสนเทศ จะเห็นได้ว่ามีผลการศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บาร์เน็ต (Barnett, 1989) ที่พบว่า ผู้สูงอายุรับสารสนเทศ จากห้องสมุดประชาชนน้อยที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ห้องสมุดและสารสนเทศ ยังไม่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่สารสนเทศมากเท่าที่ควรจะเป็น

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

บัญชา ดาวกระจาย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของผู้ปกครองเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนอยู่ในระดับดี 2) ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ปกครองที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนแตกต่างกัน 5) ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความรู้ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน 6) ผู้ปกครองที่มีขนาดของครอบครัว แหล่งความรู้เรื่องยาเสพติด และประสบการณ์การใช้ยาเสพติดต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ภาวีนี อยู่ประเสริฐ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,050 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสำรวจพฤติกรรมนักเรียนที่โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ยาเสพติดของเพื่อน การใช้ยาเสพติดของบุคคลในครอบครัว ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในชีวิต รายได้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์

เชิงบวกกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความเชื่อเรื่องการใช้ยาเสพติด ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้เวลาว่างที่ไม่เป็นประโยชน์ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

ประเสริฐ นุนาบี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อสิ่งเสพติดของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร4 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาทางไกล มีเจตคติต่อสิ่งเสพติด ด้านความรู้ที่อยู่ในเชิงบวก ส่วนด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมมีเจตคติต่อสิ่งเสพติดอยู่ในเชิงลบ 2) นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติต่อสิ่งเสพติด ด้านความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม มีเจตคติต่อสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีเจตคติต่อสิ่งเสพติด ด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม มีเจตคติต่อสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) นักศึกษาทางไกลที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อสิ่งเสพติด ด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม มีเจตคติต่อสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติต่อสิ่งเสพติด ด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรู้และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม มีเจตคติต่อสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 6) นักศึกษาทางไกลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีเจตคติด้านความรู้และความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม มีเจตคติต่อสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 7) นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีเจตคติต่อทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นพพร พานิชสุข (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะของครอบครัว สาเหตุและปัญหาครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตรามคำแหง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และคนไข้ชายที่รับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพภายในครอบครัวของนักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาตั้งแต่เด็กถึงวันรุ่น ซึ่งต่างจากสภาพครอบครัวของคนไข้ชายในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ คือ ได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากบิดามารดาของตนน้อยมาก

2. นักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในครอบครัวเพราะได้รับความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาอย่างเพียงพอ และมีฐานะทางสังคมและทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี แต่ในคนไข้ชายในโรงพยาบาลธัญญารักษ์จะมีปัญหาภายในครอบครัวทำให้รู้สึกเบื่ออยากหนีออกจากบ้านเพราะรู้สึกอึดอัดและเหงา

3. ในการใช้ยากระตุ้นประสาทแอมเฟตามีนนั้น อิทธิพลจากครอบครัวมีผลมากที่สุด ส่วนอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดามีอิทธิพลน้อยมากต่อการเสพสารเสพติดแอมเฟตามีน

4. ปัญหาและสาเหตุในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทแอมเฟตามีน เนื่องจากการแพร่ระบาดและการใช้ยาประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นในหมู่เด็กวัยรุ่นปัจจุบัน โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขได้

ปล่อยให้ร้านขายจำหน่ายมากเกินไปโดยไม่ต้องมีใบสั่งยา ตลอดจนสภาพภายในครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่นคำปรึกษาและคำแนะนำที่ดี ทำให้เกิดความสับสน ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของเด็ก จากการคบเพื่อนไม่ดีจึงถูกชักชวนไปในทางที่ผิด นอกจากนี้ สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้เด็กขาดแนวทางการประพฤติตัวที่เหมาะสม

จากงานวิจัยในประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นการศึกษา มีการเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ ที่มีต่อยาเสพติด ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ และอาชีพ และการศึกษาดังนั้น มีเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด แตกต่างกันไป ดังนั้นการศึกษาถึงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนในการป้องกันยาเสพติด จึงเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่สำคัญ

2. งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับสารสนเทศ

ศรเทพ เริงยุทธานชีวิน (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ใช้แรงงาน จำนวน 512 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารเรื่องการป้องกันยาเสพติดจากโทรทัศน์มากที่สุด 2) ด้านความรู้เรื่องยาเสพติด ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่จะทราบว่ายาเสพติดคืออะไร 3) สื่อที่น่าเชื่อถือมากที่สุดเรื่องโทษพิษของยาเสพติด คือ สื่อบุคคล ได้แก่ พ่อแม่ 4) อายุ การศึกษา รายได้ ของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปิดรับข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคล 5) เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล 6) รายได้ การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล 7) เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล 8) การศึกษาของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน 9) เพศ อายุ รายได้ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาในการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน นอกจากนี้ พบว่า อัตราการเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด

ขวัญใจ ผลเจริญสุข (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสื่อสารภายในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด สื่อมวลชนที่นักเรียนส่วนใหญ่เปิดรับบ่อยที่สุด คือ โทรทัศน์ ส่วนผลของการเปิดรับเรื่องราวเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อโทรทัศน์ ทำให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการลองยาเสพติด สื่อวิทยุทำให้เกรงกลัวอันตราย และสื่อหนังสือพิมพ์ ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าในระดับปานกลาง และเห็นด้วยกับการต่อต้านการเสพยาบ้า ส่วนนักเรียนที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ แต่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับวิทยุ โดยพบว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด มีการเปิดรับมากกว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด นอกจากนี้ ยังพบว่า รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า การรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ส่วนการเปิดรับหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้

เกี่ยวกับยาบ้า แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการป้องกันการใช้ยาบ้า นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน

ชลลดา สมุทรพงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสื่อสารในการป้องกัน ยาเสพติดของนักเรียน อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีทั้งสิ้น 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) ปริมาณการเปิดรับข่าวสารของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ส่วนปริมาณการเปิดรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์ กับ ทัศนคติและทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติด 2) นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. และระดับ ปวส. มีทัศนคติในการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนทักษะการปฏิเสธ และการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ยาเสพติดไม่แตกต่างกัน 3) นักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษารัฐบาลและเอกชน มีทักษะการปฏิเสธในการ ป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ที่เลือกปรึกษาปัญหาเป็นคนแรก และงานที่มุ่งหวัง มีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกัน ยาเสพติด แต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ 5) เพศ สาขาวิชา ระดับการศึกษา รายได้ส่วนตัว สภาพ ครอบครัว และการใช้เวลาว่าง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันยาเสพติด 6) สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การใช้เวลาว่าง และการศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง มีความสัมพันธ์กับทักษะการปฏิเสธ ในการป้องกันยาเสพติด 7) เพศ และสาขาวิชา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ส่วนงานที่มุ่งหวังและผู้ que เลือกปรึกษาปัญหาคนแรกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันยาเสพติด 8) เมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวน ของทักษะการปฏิเสธได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง และความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์ในทางบวก ส่วนอายุและทัศนคติในการป้องกันยาเสพติดมีความสัมพันธ์ในทางลบ 9) เมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วม ในการป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกันยาเสพติด และสาขาวิชาที่ศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับสารสนเทศ สรุปได้ว่า งานวิจัยในประเทศ ส่วนใหญ่ ในมีการศึกษาในเรื่องราวของการสื่อสารเพื่อป้องกันยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข่าว สารส่วนใหญ่ ได้รับจากสื่อมวลชน มากที่สุด ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์ จึงสรุปได้ว่า โทรทัศน์สามารถเข้าถึง ประชาชนได้ทุกระดับชั้นทุกวัย ดังนั้นในปัจจุบัน การป้องกันปัญหาเสพติด ได้อาศัยสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการเผยแพร่ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ ต่อการป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อมวลชนเข้ามาช่วยในการ เผยแพร่ข่าวสาร ทำให้ข่าวสารนั้นสามารถเป็นสื่อ ที่จะส่งถึงผู้รับได้รวดเร็ว และกว้างขวาง

โดยสรุป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การป้องกันยาเสพติด พบว่า ได้มีการศึกษาเฉพาะใน บางเรื่อง สื่อที่ใช้เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสาร แต่ยังไม่มียานวิจัยใดที่ติดตามว่า สารสนเทศที่นำมาให้นั้น ผู้รับสารสนเทศนั้นได้รับรู้ หรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับ สารสนเทศด้านยาเสพติด มากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้รับ จึงสนใจที่จะกระทำการศึกษา และติดตามผลว่า ช่องทางการรับสารสนเทศแบบใดสามารถเข้าถึงบุคคล ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 11-25 ปี จำนวนประมาณ 250 คน จำแนกประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด และกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเยาวชนที่ติดยาเสพติดจำนวน 87 คน (คณะกรรมการชุมชน. ชุมชนบ้านครัว. 2545)

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 11-25 ปี ซึ่งได้มาจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เยาวชนที่ติดยาเสพติด และเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง คือ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบโควตา (Quota sampling) จากจำนวนประชากร โดยสุ่มมาจากรายชื่อเยาวชนที่ติดยาเสพติดของทางคณะกรรมการชุมชนบ้านครัว ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด คือ แบบสอบถามและแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับช่องทางการรับสารสนเทศ และการป้องกันยาเสพติด
2. ศึกษาเรื่อง หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
3. ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มากำหนดกรอบและสร้างข้อคำถามโดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมในการสร้างแบบสอบถามและแบบทดสอบ ดังนี้
 - 4.1 การสร้างแบบสอบถาม
 - 4.1.1 แบบสอบถามช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาและความชัดเจนในข้อคำถาม

4.1.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ในการตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามที่สร้างขึ้นนั้นมีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจ สามารถตอบคำถามได้ตรงตามความต้องการหรือไม่ ผลการทดลองใช้แบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนมีความเข้าใจในคำถาม ข้อคำถามมีความชัดเจนและสามารถตอบคำถามได้ตรงตามความต้องการ

4.1.4 นำแบบสอบถามมาเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์เพื่อพิจารณาเห็นชอบ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 การสร้างแบบทดสอบ

4.2.1 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มี 40 ข้อ

4.2.2 นำแบบทดสอบไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบทดสอบและทางด้านยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาเป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับแบบทดสอบในครั้งนี้ ได้แก่

รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ หวังพาณิชย์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์พิมพ์นิภา เพ็งจันทร์ สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

อาจารย์อรอนงค์ ลาภภูวนารถ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

4.2.3 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบว่า ในแต่ละข้อให้เรียงประโยคจากประโยคที่สั้นไปหาประโยคที่ยาว หรือให้เรียงจากประโยคที่ยาวไปหาประโยคที่สั้นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามหลักเกณฑ์ของการออกข้อสอบ และให้ตัดบางคำออกไป หรือเพิ่มคำบางคำเพื่อปรับเนื้อหาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.2.5 นำแบบทดสอบซึ่งปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

4.2.6 นำแบบทดสอบ มาหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ใช้สูตร Kr. 20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 130) ซึ่งผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับได้ 0.70 จึงนำแบบทดสอบเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งมีข้อคำถามที่ใช้ได้ทั้งหมด 23 ข้อ

4.2.7 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบทดสอบ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือจากคณะกรรมการชุมชน ผู้ใหญ่ที่เป็นที่นับถือของบุคคลในชุมชน เพื่อขอให้ช่วยพาผู้วิจัยเข้าไปติดต่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
2. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ระหว่างวันที่ 7 – 11 กุมภาพันธ์ 2549 ด้วยตัวเอง โดยแจ้งความประสงค์และขอความร่วมมือจากเยาวชนมุสลิมในชุมชนที่มีอายุระหว่าง 11-25 ปีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ การไปเก็บรวบรวมข้อมูลไปแล้วไม่พบเยาวชนประมาณ 4 คน ก็ได้ขอหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อจากญาติพี่น้องของเยาวชนพร้อมนัดหมาย เพื่อไปสอบถามและทดสอบภายหลัง ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้ครบทั้งหมด 50 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - 1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่ามี 5 ระดับ มาแจกแจงความถี่ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ระดับการรับสารสนเทศมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
ระดับการรับสารสนเทศมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ระดับการรับสารสนเทศปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ระดับการรับสารสนเทศน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ระดับการรับสารสนเทศน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความค่าเฉลี่ยจะถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายความว่า	ได้รับสารสนเทศในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายความว่า	ได้รับสารสนเทศในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายความว่า	ได้รับสารสนเทศในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายความว่า	ได้รับสารสนเทศในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายความว่า	ได้รับสารสนเทศในระดับน้อยที่สุด

2. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choices) 4 ตัวเลือก มาตรวจให้คะแนน โดยมีรายละเอียดการให้ดังนี้

ข้อที่ตอบถูก	ได้คะแนน 1 คะแนน
ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ	ได้คะแนน 0 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อหาจำนวนร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในแต่ละระดับดังนี้

16-23	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมาก
8-15	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดปานกลาง
0- 7	คะแนน	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดน้อย

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าร้อยละ

3. เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศ ซึ่งจำแนกตามเพศ กลุ่ม โดยใช้ t-test และอายุ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (sheffe')

4. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ซึ่งจำแนกตามเพศ กลุ่ม โดยใช้ t-test และอายุ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ

5. หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดกับช่องทางการรับสารสนเทศ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยใช้สูตร Pearson product correlatio

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

3.1 ค่าร้อยละ

3.2 ค่าเฉลี่ย

3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4 ค่าความเชื่อมั่นของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kr.-20)

3.5 t-test

3.6 F-test

3.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

การวิเคราะห์ค่าสถิติได้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้
เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ t-test
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F-distribution
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson ' s Correlation Coefficient)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนในการ
ศึกษา ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
2. ช่องทางรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภท
3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
4. เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน
5. เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชน
บ้านครัว จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน
6. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว
มีความสัมพันธ์กับช่องทางการรับสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 50 คน จำแนกลักษณะทางสถานภาพส่วนตัวตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

กลุ่มเยาวชน	ติดยา		ไม่ติดยา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	12	24.00	13	24.00	25	50.00
หญิง	13	26.00	12	26.00	25	50.00
รวม	25	50.00	25	50.00	50	100.00
อายุ						
11 – 15 ปี	7	14.00	9	18.00	16	32.00
16 – 20 ปี	10	20.00	6	12.00	16	32.00
21 – 25 ปี	8	16.00	10	20.00	18	36.00
รวม	25	50.00	25	50.00	50	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงเท่ากัน เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 21 – 25 ปี คือ ร้อยละ 36.00 และมีช่วงอายุ 11 – 15 ปี เท่ากับช่วงอายุ 16 – 20 ปี คือ ร้อยละ 32.00 และช่วงอายุ 16 – 20 ปี มีเยาวชนติดยาเสพติดมากที่สุด คือ ร้อยละ 20.00

2. ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งช่องทางการรับสารสนเทศออกเป็น 7 ช่องทาง คือ 1) คำสอนทางศาสนา 2) ครอบครัว 3) ญาติมิตร 4) คณะกรรมการชุมชน 5) สื่อมวลชน 6) สื่ออื่น ๆ และ 7) สถานศึกษา ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยของช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ช่องทางการรับสารสนเทศ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. คำสอนทางศาสนา	4.12	.77	มาก
2. ครอบครัว	4.34	.77	มาก
3. ญาติมิตร	4.08	.97	มาก
4. คณะกรรมการชุมชน			
4.1 เสียงตามสายภายในชุมชน	3.82	.90	มาก
4.2 ไปสเตอร์ภายในชุมชน	3.44	.97	ปานกลาง
4.3 กิจกรรมอื่น ๆ	3.78	.84	มาก
รวม	3.68	.93	มาก
5. สื่อมวลชน			
5.1 โทรทัศน์	4.08	.85	มาก
5.2 วิทยุที่ให้ข่าวสารทั่วไป	3.78	.82	มาก
5.3 วิทยุที่ให้ความรู้ทางศาสนา (99.9 AM.)	3.64	.80	มาก
5.4 หนังสือพิมพ์ที่ให้ข่าวสารทั่วไป	3.82	.83	มาก
5.5 หนังสือพิมพ์ที่ให้ความรู้ทางด้านศาสนา	3.72	.93	มาก
5.6 วารสาร	3.50	.93	ปานกลาง
รวม	3.76	.82	มาก
6. สื่ออื่น ๆ			
6.1 แผ่นพับ ไปสเตอร์ และใบปลิวทางราชการ	3.60	.86	มาก
6.2 ป้ายโฆษณาทั่วไป	3.74	.90	มาก
รวม	3.67	.88	มาก
7. สถานศึกษา	4.20	.99	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัว ในอันดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) รองลงมาคือได้รับสารสนเทศจากสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$)

3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ผลการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจำนวน 50 คน แสดงรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{x}$
มีความรู้มาก	12	24.0	17.17
มีความรู้ปานกลาง	30	60.0	12.87
มีความรู้น้อย	8	16.0	4.88

จากตาราง 3 แสดงว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวโดยรวมเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.0) รองลงมาคือมีความรู้ในระดับมาก (ร้อยละ 24.0) และมีความรู้ในระดับน้อย (ร้อยละ 16.0) ตามลำดับ

**4. เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน**

ตาราง 4 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชน
บ้านครัว จำแนกตามเพศ

ช่องทางการรับสารสนเทศ	เพศ	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
1. คำสอนทางศาสนา	ชาย	25	3.95	.78	.728	.470
	หญิง	25	4.29	.76		
	รวม	50	4.12	.77		
2. ครอบครัว	ชาย	25	3.70	.74	1.679	.100
	หญิง	25	4.98	.80		
	รวม	50	4.34	.77		
3. ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน	ชาย	25	3.83	.95	.877	.385
	หญิง	25	4.33	.99		
	รวม	50	4.08	.97		
4. คณะกรรมการชุมชน	ชาย	25	3.57	.95	1.794	.080
	หญิง	25	3.79	.91		
	รวม	50	3.68	.93		
5. สื่อมวลชน	ชาย	25	3.39	.85	1.601	.117
	หญิง	25	4.13	.79		
	รวม	50	3.76	.82		
6. สื่ออื่น ๆ	ชาย	25	3.24	.85	.420	.677
	หญิง	25	4.10	.91		
	รวม	50	3.67	.88		
7. สถานศึกษา	ชาย	25	3.45	.78	2.066	.044*
	หญิง	25	4.95	.98		
	รวม	50	4.20	.99		
การได้รับสารสนเทศ โดยรวม	ชาย	25	3.59	.84	.403	.004**
	หญิง	25	4.37	.92		
	รวม	50	3.98	.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีเพศต่างกัน ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ปรากฏว่า เพศหญิงได้รับสารสนเทศจากสถานศึกษา มากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 5 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามอายุ

ช่องทางการรับสารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. คำสอนทางศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.148	.574	.959	.391
	ภายในกลุ่ม	47	28.132	.599		
	รวม	49	29.280			
2. ครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	4.005	2.002	3.732	.031*
	ภายในกลุ่ม	47	25.215	.536		
	รวม	49	29.220			
3. ญาติมิตร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.694	2.847	3.346	.044*
	ภายในกลุ่ม	47	39.986	.851		
	รวม	49	45.680			
4. คณะกรรมการชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.162	2.081	2.570	.088
	ภายในกลุ่ม	47	34.817	.810		
	รวม	49	38.978			
5. สื่อมวลชน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.264	1.632	2.631	.084
	ภายในกลุ่ม	47	26.671	.620		
	รวม	49	29.935			
6. สื่ออื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.696	1.348	1.802	.177
	ภายในกลุ่ม	47	32.921	.748		
	รวม	49	35.617			
7. สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.951	.476	.475	.625
	ภายในกลุ่ม	47	47.049	1.001		
	รวม	49	48.000			

ตาราง 5 (ต่อ)

ช่องทางการรับสารสนเทศ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การได้รับสารสนเทศ โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.131	1.566	2.122	.049*
	ภายในกลุ่ม	47	33.542	.738		
	รวม	49	36.673			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุต่างกัน ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดตามช่วงอายุ ปรากฏว่า เยาวชนมุสลิมที่มีช่วงอายุต่างกัน ได้รับสารสนเทศจากครอบครัว และ ญาติมิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

เพื่อให้ทราบว่าเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงต่างกัน คู่ใดบ้างที่ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัว และ จากญาติมิตรที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางครอบครัวของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน ที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ช่องทางการรับสารสนเทศ					
ครอบครัว	อายุ		11-15 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี
		$\bar{x}$	4.74	4.18	4.10
	11-15 ปี	4.74	-	.106	.049*
	16-20 ปี	4.18	-	-	.955
	21-25 ปี	4.10	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัวมากกว่าเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี

ตาราง 7 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชน
บ้านครัว จำแนกตามกลุ่มเยาวชน (กลุ่มติดยา / กลุ่มไม่ติดยา)

ช่องทางการรับสารสนเทศ	กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
1. คำสอนทางศาสนา	ติดยา	27	3.38	.72	2.843	.007**
	ไม่ติดยา	23	4.86	.79		
	รวม	50	4.12	.77		
2. ครอบครัว	ติดยา	27	4.13	.69	1.173	.247
	ไม่ติดยา	23	4.55	.85		
	รวม	50	4.34	.77		
3. ญาติมิตร	ติดยา	27	4.01	.96	1.855	.070
	ไม่ติดยา	23	4.15	.98		
	รวม	50	4.08	.97		
4. คณะกรรมการชุมชน	ติดยา	27	3.23	.95	2.134	.038*
	ไม่ติดยา	23	4.13	.91		
	รวม	50	3.68	.93		
5. สื่อมวลชน	ติดยา	27	3.49	.72	2.059	.045*
	ไม่ติดยา	23	4.03	.92		
	รวม	50	3.76	.82		
6. สื่ออื่น ๆ	ติดยา	27	3.55	.87	1.434	.158
	ไม่ติดยา	23	3.79	.89		
	รวม	50	3.67	.88		
7. สถานศึกษา	ติดยา	27	4.16	.95	.974	.335
	ไม่ติดยา	23	4.24	.99		
	รวม	50	4.20	.99		
การได้รับสารสนเทศ โดยภาพรวม	ติดยา	27	3.71	.83	.021	.028*
	ไม่ติดยา	23	4.26	.95		
	รวม	50	3.98	.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนต่างกัน ได้รับสารสนเทศจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ปรากฏว่า กลุ่มไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคำสอนทางศาสนา มากกว่ากลุ่มติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่มไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคณะกรรมการชุมชน และจากสื่อมวลชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ไม่พบความแตกต่าง

5. เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

ตาราง 8 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติดโดยรวม	เพศ	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
	ชาย	25	11.50	.91	4.092	.004**
	หญิง	25	12.58	.89		
	รวม	50	11.39	.90		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4

ตาราง 9 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามอายุ

	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	2	104.731	52.366	3.127	.053
	ภายในกลุ่ม	47	787.049	16.746		
	รวม	49	891.780			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงอายุต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 5

ตาราง 10 เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิม
ในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามกลุ่มเยาวชน (กลุ่มติดยา / กลุ่มไม่ติดยา)

	กลุ่มเยาวชน	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด	ติดยา	27	10.61	.92	1.833	.002**
	ไม่ติดยา	23	12.17	.88		
	รวม	50	11.39	.90		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

**6. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดกับ
ช่องทางการรับสารสนเทศจากสื่อแต่ละประเภท**

ตาราง 11 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดกับช่องทางการรับสารสนเทศจากสื่อแต่ละประเภท ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว

ช่องทางการรับสารสนเทศ	$\bar{x}$	ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	r
1. คำสอนทางศาสนา	4.12	12.62	.910
2. ครอบครัว	4.34	12.62	.881
3. ญาติมิตร	4.08	12.62	.737
4. สถานศึกษา	4.20	12.62	.692
5. สื่ออื่นๆ	3.67	12.62	.160
6. สื่อมวลชน	3.76	12.62	.073
7. คณะกรรมการชุมชน	3.68	12.62	.041

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของการรับสารสนเทศจากแต่ละช่องทางกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ปรากฏว่า ช่องทางที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนมากที่สุด คือ คำสอนทางศาสนา ($r = 0.910$) รองลงมาคือ ครอบครัว ญาติมิตร และสถานศึกษา (ค่า $r = 0.881, 0.737, 0.692$) ตามลำดับ ส่วนการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจากสื่ออื่นๆ สื่อมวลชน และคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนน้อย (ค่า $r = 0.160, 0.073, 0.041$) ตามลำดับ โดยคณะกรรมการชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนน้อยที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเรื่องการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านควี สรุปผลตามลำดับได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านควี
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านควี
3. เพื่อเปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านควี ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และประเภทกลุ่มเยาวชน
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านควี ซึ่งจำแนกตาม เพศ อายุ และประเภทกลุ่มเยาวชน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. เยาวชนมุสลิมที่มีเพศต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
2. เยาวชนมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
3. เยาวชนมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มที่ต่างกัน มีช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
4. เยาวชนมุสลิมที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
5. เยาวชนมุสลิมที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
6. เยาวชนมุสลิมที่อยู่ในกลุ่มที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน
7. หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมกับช่องทางการรับสารสนเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด และกลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 11-25 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านครัว โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา จำแนกเป็นกลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด และเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด อย่างละ 25 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และแบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตัวส่วน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

2.2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 7 – 11 กุมภาพันธ์ 2549 ด้วยตัวเอง โดยแจ้งความประสงค์และขอความร่วมมือจากเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุระหว่าง 11-25 ปี ปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 50 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามและแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) PC⁺ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแสดงเป็นคำร้อยละ

4.2 ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว โดยแสดงเป็นคำร้อยละ

4.4 เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ซึ่งจำแนกตามเพศกลุ่มเยาวชน โดยใช้ t-test และอายุ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ

4.5 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ซึ่งจำแนกตามเพศกลุ่มเยาวชน โดยใช้ t-test และอายุ โดยใช้ F-test หากพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ

4.6 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวมีความสัมพันธ์กับช่องทางการรับสารสนเทศ ทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยใช้สูตร Pearson product correlation

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 21 – 25 ปี คือ ร้อยละ 36.00 และมีช่วงอายุ 11 – 15 ปี เท่ากับช่วงอายุ 16 – 20 ปี คือ ร้อยละ 32.00 และช่วงอายุ 16 – 20 ปี มีเยาวชนติดยาเสพติดมากที่สุด คือ ร้อยละ 20.00

2. เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัว ในอันดับสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$) รองลงมาคือได้รับสารสนเทศจากสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$)

3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วโดยรวมเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.0) รองลงมาคือมีความรู้ในระดับมาก (ร้อยละ 24.0) และมีความรู้ในระดับน้อย (ร้อยละ 16.0) ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้ว จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

4.1 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วที่มีเพศแตกต่างกัน ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด พบว่า เพศหญิงได้รับสารสนเทศจากสถานศึกษา มากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการรับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ไม่พบความแตกต่าง

4.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วที่มีอายุต่างกัน ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดตามช่วงอายุ พบว่าเยาวชนมุสลิมที่มีช่วงอายุต่างกัน ได้รับสารสนเทศจากครอบครัว และ ญาติมิตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วที่มีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากครอบครัวมากกว่าเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี ส่วนการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากญาติมิตร และเพื่อนบ้านแตกต่างกัน เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่าง ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ไม่พบความแตกต่าง

4.3 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านคร้วที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนต่างกัน ได้รับสารสนเทศจากช่องทางต่าง ๆ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 เมื่อพิจารณาแต่ละช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด พบว่า กลุ่มเยาวชนไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคำสอนทางศาสนา มากกว่ากลุ่มติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่มเยาวชนไม่ติดยาเสพติดได้รับสารสนเทศจากคณะกรรมการชุมชน และจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่องทางการได้รับสารสนเทศจากช่องทางอื่น ไม่พบความแตกต่าง

5. เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

5.1 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4

5.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีช่วงอายุต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5

5.3 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

6. ความสัมพันธ์ของการรับสารสนเทศจากแต่ละช่องทางกับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว พบว่า ช่องทางที่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนมากที่สุด คือ คำสอนทางศาสนา ($r = 0.910$) รองลงมาคือ ครอบครัว ญาติมิตร และสถานศึกษา (ค่า $r = 0.881, 0.737, 0.692$) ตามลำดับ ส่วนการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนจากสื่ออื่นๆ สื่อมวลชน และคณะกรรมการชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนในระดับที่น้อย (ค่า $r = 0.160, 0.073, 0.041$) ตามลำดับ โดยคณะกรรมการชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของเยาวชนน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.1 ครอบครัว เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวได้รับสารสนเทศจากครอบครัวอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครอบครัวจัดเป็นหน่วยเล็กที่สุดในสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพ รวมทั้งการพัฒนากฎระเบียบของเด็กและในวัยต่อมา ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ (จรรยา สุวรรณทัต. 2523 : 199) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโอเจียมโบ (Ojiambo.1990 : 2286-A) ที่ได้กล่าวว่า ช่องทางการสื่อสารทางครอบครัวถือเป็นสื่อบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสูง เพราะความสัมพันธ์ ความใกล้ชิดกันในครอบครัว สามารถทำให้เกิดการพูดคุย มีการสนทนากันได้อย่างเปิดเผย รวมทั้งมีอิทธิพลทำให้เกิดการเปิดรับสารสนเทศระหว่างกันได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันในครอบครัวที่สามารถมีอิทธิพลให้เยาวชนได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับมาก

1.2 สถานศึกษา เป็นช่องทางสำคัญในการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาจะมีการรณรงค์ และให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้กับนักเรียน นักศึกษา และมีเนื้อหาในการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และโทษของสิ่งเสพติด ทำให้เยาวชนมีโอกาสได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสถานศึกษาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการป้องกันยาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.2538 : 3-4) ที่กำหนดมาตรการทางการศึกษาให้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดผสมผสานไปในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว โดยภาพรวม พบว่า เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากว่า เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา หรือฐานะทางครอบครัว ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้เยาวชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับที่ใกล้เคียงกัน (สัมฤทธิ์ ลิขันธ์บุตร. สัมภาษณ์. 2549)

3. ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว จำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

3.1 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวเพศหญิงมีระดับการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางสถานศึกษามากกว่าเพศชาย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากว่า เพศหญิงจะมีความสนใจในการรับฟังและมีความคิดต่อต้านยาเสพติดมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของโจนส์ (Jones. 1979 : 2583-A) ที่พบว่า นักเรียนหญิง มีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย และสอดคล้องกับการวิจัยของไอดี (Eide. 1997 : 1386-C) ที่พบว่า เด็กนักเรียนหญิงจะมีประสบการณ์น้อยกว่าเด็กนักเรียนชายเกี่ยวกับการติดยาเสพติด และมีความสนใจเกี่ยวกับด้านการศึกษาหาความรู้มากกว่าเด็กนักเรียนชาย และงานวิจัยของชลลดา สมุทรพงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าเพศหญิงมีทัศนคติต่อการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย ดังนั้นจึงทำให้เพศหญิงมีความสนใจที่จะเปิดรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางต่าง ๆ ในระดับที่มากกว่าเพศชาย

3.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุในช่วงต่างกันได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากช่องทางครอบครัวในระดับที่แตกต่างกัน โดยพบว่า เยาวชนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี จะได้รับสารสนเทศจากครอบครัวมากกว่าเยาวชนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 25 ปี ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากว่า เยาวชนในช่วงที่มีอายุระหว่าง 11 – 15 ปี เป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อจากเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงให้การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ (หนึ่งหทัย กอปรศรีสวัสดิ์. 2542 : 31) มากกว่าเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 21 – 25 ปี เพราะว่าเยาวชนช่วงอายุ 21 – 25 ปี ถือว่าสามารถที่จะดูแลตนเองได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพร พาณิษฐสุข (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ลักษณะของครอบครัว สาเหตุ และปัญหาครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายแม่พิมพ์ของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตรามคำแหงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และคนไข้ชายที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลรัฐญารักษ์ พบการวิจัยพบว่า สภาพภายในครอบครัวของนักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาตั้งแต่เด็กถึงวัยรุ่น ซึ่งต่างจากสภาพครอบครัวของคนไข้ชายในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์คือได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากบิดามารดาของตนน้อยมาก

3.3 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวกลุ่มไม่ติดยาเสพติด ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากคำสอนทางศาสนา คณะกรรมการชุมชน สื่อมวลชน มากกว่ากลุ่มติดยาเสพติด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การที่เยาวชนได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับมากกว่า จะมีผลทำให้เยาวชนในกลุ่มนี้สามารถหลีกเลี่ยง และป้องกันตนเองไม่ให้ติดยาเสพติดได้มากกว่าผู้ที่ได้รับสารสนเทศในระดับที่น้อยกว่า และการที่เกิดความแตกต่างใน 3 ช่องทางของการได้รับสารสนเทศนี้ ก็อาจเป็นเพราะทั้ง 3 ช่องทาง มีการให้สารสนเทศในระดับที่เปิดกว้าง คือบุคคลสามารถที่จะเปิดรับสารสนเทศจากช่องทางเหล่านี้หรือไม่ก็ได้ และการได้รับสารสนเทศของแต่ละคนจะมีความชัดเจนของข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากครอบครัว ญาติมิตร และสถานศึกษา ที่สามารถให้สารสนเทศได้โดยตรงกับบุคคลผู้นั้นได้

อย่างชัดเจน แต่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่จะทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมในการติดยาเสพติดหรือไม่ ติดยาเสพติดแตกต่างกันออกไป และเนื่องจากผู้ที่ติดยาเสพติดจะได้รับผลกระทบจากโทษของยาเสพติด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลนั้นขาดการดูแลเอาใจใส่ตนเอง ขาดความเชื่อมั่น ไม่สนใจการเรียนรู้ ไม่เกิดความผูกพันกับทางครอบครัวหรือบุคคลอื่น ๆ และเกิดพฤติกรรมที่ก้าวร้าว มีความหวาดระแวงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่เปิดรับหรือหลีกเลี่ยงการรับฟังสารสนเทศต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด (คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. 2539 : 16) ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้กลุ่มไม่ติดยาเสพติดมีโอกาสดังกล่าวจะได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับที่มากกว่ากลุ่มที่ติดยาเสพติด

4. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และกลุ่มเยาวชน

4.1 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 และสอดคล้องกับ ผลการอภิปรายในหัวข้อ 3.1

4.2 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวที่มีอายุอยู่ในช่วงต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5 อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน ทำให้มีโอกาสในการได้รับสารสนเทศต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นช่องทางครอบครัวที่อาจขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ และความรู้หรือพฤติกรรมของผู้ปกครองเป็นหลักกว่ามีความเกี่ยวข้องหรือช่วยให้เยาวชนห่างไกลกับยาเสพติดได้มากนักน้อยเพียงไร ดังนั้นจึงมีผลทำให้เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนก็เป็นได้

4.3 เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว ที่อยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6 และสอดคล้องกับผลการอภิปรายในหัวข้อ 3.3

5. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว พบว่า ช่องทางที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้าใจของเยาวชนมากที่สุด คือ คำสอนทางศาสนา ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ประชากรในชุมชนบ้านครัวส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีหลักคำสอนและหลักปฏิบัติของศาสนาในเรื่องของการห้ามยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะมีพิธีกรรมทางศาสนาเข้าสู่สุเหร่าทุกวันศุกร์ตอนช่วงบ่าย จึงได้สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดลงในหลักคำสอนทางศาสนา จึงทำให้เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ชุมชน จากผลการวิจัย พบว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากคำสอนทางศาสนาในระดับมาก และเนื่องจากภายในชุมชนประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คำสอนทางศาสนาจึงเป็นช่องทางที่สำคัญและมีความน่าสนใจที่ควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างเต็มที่ เพราะเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติด สามารถใช้ช่วยในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพของเยาวชนที่ติดยาเสพติดให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ ดังนั้น ทางชุมชนควรส่งเสริมให้เยาวชนได้รับฟังคำสอนทางศาสนาอยู่

อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีจิตใจที่เข้มแข็ง ที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ โดยใช้คำสอนทางศาสนาเผยแพร่

คณะกรรมการชุมชนควรสนับสนุนครอบครัว ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ แก่บุตรหลานของตน และควรสนับสนุนให้ความรัก ความอบอุ่น และคอยดูแล บุตรหลานของตนเองให้ไม่เกิดความเสี่ยงหรือถูกชักจูงให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ นอกจากนี้แล้ว ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานอยู่เสมอ ว่ามีพฤติกรรมใดที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติดหรือไม่ เพื่อให้การช่วยเหลือ และแก้ไขป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ซึ่งจะสามารถช่วยหรือลดแนวโน้มที่ บุตรหลานของตนจะติดยาเสพติดให้ลดน้อยลงได้

ในส่วนของการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัวได้รับสารสนเทศ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดจากสถานศึกษาในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรสนับสนุน และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และรณรงค์ให้นักเรียน นักศึกษาห่างไกลต่อยาเสพติด ให้เกิดความตระหนักต่อโทษของการติดยาเสพติด และให้สามารถป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรม นันทนาการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ซึ่งทางสถานศึกษาควรสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติดไว้ในหลักสูตรการศึกษา รณรงค์ให้ครู อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้ความรู้ และคอยดูแลนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาของตนไม่ให้เสี่ยงต่อการติดยาเสพติดได้ นอกจากนี้แล้วหากพบผู้ที่ติดยาเสพติดในสถานศึกษา ควรรีบให้ความช่วยเหลือ โดยติดต่อกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นทางครอบครัว ทางสถานบำบัด รวมทั้งให้กำลังใจและเปิดโอกาสให้เด็กที่เคยติดยาเสพติดสามารถกลับเข้ามาศึกษาได้ต่อไป โดยให้การติดตามผลเป็นระยะ ๆ

2. สื่อมวลชน เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารซึ่งสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลายทิศทางการจะผลิตสื่อควรมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้นเพราะสื่อเข้าถึงคนได้ทุกคน มีอิทธิพลอย่างมากต่อคนในสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งจะรับข้อมูลข่าวสารและคล้อยตามได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นทุกฝ่ายควรรับผิดชอบในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากสื่อให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และการผลิตสื่อในการป้องกันยาเสพติด ควรสอดแทรกสารสนเทศโดยผ่านสื่อให้มาก อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อจะทำให้เด็กเกิดความรู้และเกิดพฤติกรรมในการป้องกันปัญหาเสพติดได้ในที่สุด

3. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด โดยอาจส่งเสริมทางด้านกีฬาเพื่อให้หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด หรือผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดและชี้ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติด รวมทั้งภาคีรัฐบาล ควรดำเนินนโยบายต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามด้านยาเสพติดอย่างจริงจัง มีบทลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า สถานหนัก และควรทำอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายนำนโยบายที่ได้รับมาดำเนินการอย่างจริงจัง ย่อมจะก่อให้เกิดประสิทธิผลตามนโยบายที่วางเอาไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านครัว โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก
2. ควรมีการศึกษาช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของชุมชนอื่นๆ เพื่อให้ได้ช่องทางในการเผยแพร่สารสนเทศที่เหมาะสมกับแต่ละชุมชนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์. (2545). รายงานด้านยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักยาเสพติด กรมราชทัณฑ์.
- “ การป้องกันยาเสพติด” (2545, 10 มีนาคม). เดลินิวส์. หน้า 1.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544, กันยายน-กุมภาพันธ์ 2545). “สร้างชุมชนนิยมช่วยเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด,” วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. 17(2) : 70-75.
- ขวัญใจ ผลเจริญสุข. (2539). การสื่อสารในครอบครัวกับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. (2539). คู่มือแนวคิดและแนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ฝ่ายปฏิบัติการเผยแพร่ กองป้องกันยาเสพติด.
- ชลลดา สมุทรพงษ์. (2541). อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2531). “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับสารนิเทศ,” ใน ชาวบรรณ’30. หน้า 49 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2538). หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- “ทักษิณประกาศควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดได้เบ็ดเสร็จ,” (2546, 4 ธันวาคม). มติชนรายวัน. หน้า 1.
- ทูลศักดิ์ บุญยานนท์. (2545). “สื่อคนรุ่นใหม่เข้าใจยาเสพติด,” ใน วารสารป/ส. หน้า 34-36 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ปัญญา ดาวกระจาย. (2539). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันสารเสพติดที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญศรี ปรารบณศักดิ์ และศิริพร จิรวัดน์กุล. (2534). การสื่อสารเพื่อคุณภาพพยาบาล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ ก้อเจริญ. (2540). “สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และวัสดุสารสนเทศ,” ใน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. หน้า 1-3 มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ประเสริฐ อนุาบี. (2541). การศึกษาเจตคติที่มีต่อสิ่งเสพติดของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภาวินี อยู่ประเสริฐ. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

- รัชนิย์ ศรีศักดิ์. (2538). การรับสารนิเทศจากสื่อประเภทต่างๆเพื่อความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ในเขตจังหวัดสงขลา. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เรืองศักดิ์ ดำริห์เลิศ. (2545). ประวัติศาสตร์บ้านครัวและการต่อต้านทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์
- ลัก ชื่นกลิ่น. (ม.ป.ป.). ยาเสพติด : ปัญหา การป้องกัน และแก้ไข. สุราษฎร์ธานี : ศูนย์เวชศึกษาป้องกันวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี.
- วุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล. (2544, กันยายน-กุมภาพันธ์ 2545). “ยุทธศาสตร์การใช้พลังแผ่นดิน และแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด,” วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. 17(2) : 23-32.
- ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน. (2538). การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ นท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ ลิขิตธกบุตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อرنันส์ บินมะฮมุด เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ชุมชนบ้านครัว เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2546.
- เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อرنันส์ บินมะฮมุด เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ชุมชนบ้านครัว เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ศูนย์ข้อมูล (2547). นายกฯปลื้มผลงานเอาชนะยาเสพติดทำได้สำเร็จ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaigov.go.th/news/drug/S6-291146.htm>.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. (2541). การสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติด. กรุงเทพฯ : หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2531). การป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- (2537). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด. กรุงเทพฯ : การป้องกันและเผยแพร่ สำนักงาน.
- (2538). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. กรุงเทพฯ : กองป้องกันยาเสพติด สำนักงาน.
- (2544). แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองฝึกอบรม สำนักงาน.
- (2546). ข้อมูลสถิติ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.oncb.go.th>.
- สุรพล ปธานวนิช. (2524). การป้องกันปัญหายาเสพติด “ทฤษฎีและการปฏิบัติ”. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- โสภา ขีลมันน์. (2537). อาชญากรรม : ปัญหาการแก้ไขในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อรเพ็ญ นาควัชร. (2539). ปัญหาสิ่งเสพติด และการควบคุม. เชียงใหม่ : ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรรธรณ หุ่นดี. (2531). ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต

- อรอนงค์ หงษ์ชุมแพ. (2538). *ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า และการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ ว.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัปสร เสถียรทิพย์. (2534). *ความสนใจและพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของเด็ก*. วิทยานิพนธ์ ว.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Barnett, Mary Jane. (1989). "Factors Influencing Older Adults' Patterns of Information Acquisition," *Dissertation Abstracts*. 50(6) 1468A.
- Eide, Arne Henning. (1997). "Adolescent Drug Use in Zimbabwe : Cultural Orientation in a Global-local Perspective and Use of Psychoactive Substances Secondary School Students," *Dissertation Abstracts International*. 58(4) 1386C.
- Feinstein, L.S. (1978). "An Investigation of Illicit Prescription and Over the Counter Drug Use in a Under- Graduate Student Population ," *Dissertation Abstracts International : The Humanities and Social Science*. 38 : 5935A.
- Jones, Wyman L. (1979). "A Study Grade Student Attitudes Toward and Drug Abuse When Related to a Drug Education Program," *Dissertation Abstracts*. 38 : 2583A.
- Ojiambo, Joseph Bernars. (1990). "Communication of Agricultural Information between Research Scientists and Extension Personnel in Kenya," *Dissertation Abstracts International*. 50(8) : 2286A.
- Stokely, Barbara L. (1978). "An Evolution of a School Community Team for the Primar Prevention of Drug Abuse," *Dissertation Abstracts*. 38 : 6026-6027A.
- Whiddon, Thomas Roney. (1975). "A Comparative Study of Drug Knowledge Attitudes Toward Drugs and Use of Drugs Among Twelfth Grade Student in Class I II and III School in Western Montana," *Dissertation Abstracts International*. 34(6) : 3426-3427A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
2. แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

คำชี้แจง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศในการป้องกันยาเสพติด

แบบทดสอบ วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับช่องทางการรับสารสนเทศในการป้องกันยาเสพติด

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความหรือกรอกข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ

ผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 11-15 ปี

() 16-20 ปี

() 21-25 ปี

3. กลุ่มเยาวชน

() กลุ่มเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด

() กลุ่มเยาวชนที่ติดยาเสพติด

ตอนที่ 2 ช่องทางการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ใช้ช่องทางในการรับสารสนเทศเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด มากน้อย เพียงใด โดยกำหนดแหล่งการรับสารสนเทศออกเป็น 7 ช่องทาง ให้เลือกตอบช่องทางที่ให้ความรู้สูงสุดเป็นอันดับแรก ซึ่งอาจเป็นระดับมาก หรือปานกลาง ตามความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงถามถึงช่องทางอื่นๆ ที่ให้ปริมาณการรับลดหลั่นกันลงไป

ช่องทางการรับข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันยาเสพติด	ระดับการได้รับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด /ไม่เคย
1. คำสอนทางศาสนา					
2. ครอบครัว					
3. ญาติมิตร					
4. คณะกรรมการชุมชน					
4.1 เสี่ยงตามสายภายในชุมชน					
4.2 ไปสเตอร์ภายในชุมชน					
4.3 กิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดแข่งขันกีฬา การเชิดวิทยากรมาบรรยาย					
5. สื่อมวลชน					
5.1 โทรทัศน์					
5.2 วิทยุที่ให้ข่าวสารทั่วไป					
5.3 วิทยุที่ให้ความรู้ทางด้านศาสนา (99.9 AM.)					
5.4 หนังสือพิมพ์ที่ให้ข่าวสาร ทั่วไป					
5.5 หนังสือพิมพ์ที่ให้ความรู้ทาง ด้านศาสนา (หนังสือพิมพ์ทางนำ)					
5.6 วารสาร					
6. สื่ออื่นๆ					
6.1 แผ่นพับ ไปสเตอร์ และ ใบปลิวปลิวทางราชการ					
6.2 ป้ายโฆษณาทั่วไป					
7. สถานศึกษา					

แบบทดสอบ

คำชี้แจง แบบทดสอบ วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการป้องกันยาเสพติด

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าตัวเลือกที่ท่านคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว

1. ยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภทใด
 - () หลอนประสาท
 - () กระตุ้นประสาท
 - () กดประสาท
 - () ถูกทุกข้อ
2. วัตถุข้อใดที่จัดเป็นยาเสพติดประเภทสารระเหย
 - () ทินเนอร์ น้ำยาล้างเล็บ
 - () กาว แลคเกอร์
 - () น้ำมันเบนซิน
 - () ถูกทุกข้อ
3. ยาอี จัดเป็นยาเสพติดประเภทใด (แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง)
 - () กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท
 - () กระตุ้นประสาท และกดประสาท
 - () กดประสาท และหลอนประสาท
 - () ถูกทุกข้อ
4. เฮโรอีน มีชื่อที่คนรู้จักและเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอะไร
 - () เซคโคนาล
 - () ม้าขาว
 - () ผงขาว
 - () ยาม้า
5. ยาเสพติดชนิดใดเป็นยาเสพติดประเภทกดประสาท
 - () แอมเฟตามีน กระท่อม
 - () สารระเหย แอลเอสดี
 - () ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน
 - () โคเคน ยาอี
6. กัญชาจัดเป็นยาเสพติดประเภทใด
 - () กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท
 - () กระตุ้นประสาท และกดประสาท
 - () กดประสาท และหลอนประสาท
 - () ถูกทุกข้อ

7. ปัญหาสังคม ที่เกิดจากผลกระทบของการใช้ยาเสพติดคือข้อใด

- () เสี่ยงบุคลิกภาพ
- () ไม่สนใจการเรียน
- () ทำลายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล
- () ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม

8. ด.ช. สุรศักดิ์ อายุ 13 ปี ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมขณะเสพยาบ้ากับเพื่อนที่บ้านของตน ด.ช. สุรศักดิ์ จะถูกดำเนินคดีอย่างไร

- () ถูกดำเนินคดีในข้อหา เสพยาบ้า
- () ไม่ถูกดำเนินคดี เพราะเสพยาบ้าในที่มิดชิด
- () ถูกดำเนินคดีในข้อหา ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพยา
- () ไม่ถูกดำเนินคดี เพราะเป็นผู้เยาว์กระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

9. การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อใด มีโทษสูงสุด

- () ผลิต
- () นำเข้า
- () ส่งออก
- () จำหน่าย

10. ยาเสพติดมีผลต่อจิตใจของผู้เสพอย่างไร

- () อารมณ์ดี ร่าเริง ซึม เหม่อลอย
- () ความคิดฟุ้งซ่าน ซึมเศร้า
- () หงุดหงิด จุนเจียว
- () ถูกทุกข้อ

11. ข้อความเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ในข้อใดไม่ถูกต้อง

- () ปัญหายาเสพติดทำให้เกิดการ จี้ ปล้น
- () ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เราควรให้ความสนใจ
- () ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ
- () การแก้ไขปัญหายาเสพติด และการต่อต้านยาเสพติด เป็นหน้าที่ของรัฐบาลเท่านั้น

12. บุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดมากที่สุด คือข้อใด

- () คนที่เจ็บป่วย
- () คนที่ชอบเก็บตัว
- () คนที่เรียนหนังสืออ่อน
- () คนที่มีปัญหาครอบครัว

13. บุคคลอาชีพใดที่เสี่ยงต่อการติดยาฆ่า ยาบ้ามากที่สุด

- () นักเรียน นักศึกษา
- () คนขับรถบรรทุก
- () นักร้องนักดนตรี
- () พนักงานเสิร์ฟ

14. ข้อความใดไม่ใช่สาเหตุด้านสภาพแวดล้อมที่ทำให้ติดยาเสพติด

- () ผู้ขายชักจูงด้วยการโฆษณา
- () บ้านอยู่ในแหล่งแวดล้อมด้วยอบายมุข
- () สมาชิกในครอบครัวขาดความรัก ความอบอุ่น
- () การเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากโทรทัศน์ และภาพยนตร์

15. การดื่มสารระเหย ทำให้เกิดอาการอย่างไร

- () วิดกกังวล
- () เกิดความสับสน
- () กระฉับกระเฉง ร่าเริง
- () เคลิบเคลิ้ม พูดจาอ้อแอ้ พูดไม่ชัด

16. ลักษณะใดของบุคคลต่อไปนี้ที่ทำให้สงสัยว่าติดยาเสพติด

- () ร่างกายซูบซีด อ่อนเพลีย
- () มีรอยเข็มที่บริเวณแขน
- () ตาแดง ชี้ม เหม่อลอย
- () ถูกทุกข้อ

17. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะอาการของบุคคลที่ติดยาเสพติด

- () มีไข้สูงตลอดเวลา
- () คลุ้มคลั่ง ทุรนทุราย
- () เบื่ออาหาร เกียจคร้าน
- () น้ำมูกน้ำตาไหล เหงื่อแตกชุ่ม

18. อาการที่เกิดขึ้นเฉียบพลันหลังจากการสูดดมสารระเหยคือข้อใด

- () มีอาการเมา เห็นภาพหลอน
- () มีอาการเมา จิตใจตึกครื้น คะนอง
- () มีอาการเมา เตินโซเซ ง่วงซึม คลื่นไส้
- () มีอาการเมา แน่นหน้าอก เห็นภาพหลอน ง่วงซึม

19. มีนามีอาการเคลิบเคลิ้ม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ อยากทราบว่าสัญญาณเกิดอาการเหล่านี้เนื่องจากติดยาเสพติดชนิดใด

- () ฝิ่น มอร์ฟีน
- () เฮโรอีน
- () เฮโรอีน
- () กัญชา

20. ในกรณีที่หลงเสพยาเสพติด วิธีแก้ปัญหาคือวิธีที่ดีที่สุด คือข้อใด

- () ปรึกษาเพื่อน
- () ปรึกษากับเภสัชกรร้านขายยา
- () เล่าปัญหาให้คนในครอบครัวฟัง
- () ขอคำแนะนำจากผู้รู้ผ่านทางเว็บบอร์ด

21. สภาพของครอบครัวลักษณะใดที่อาจเป็นสาเหตุให้ติดยาเสพติด

- () พ่อแม่ยากจน หาเช้ากินค่ำ
- () พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ
- () พ่อแม่มีระดับการศึกษาน้อย
- () พ่อแม่มีภาระมาก ทำงานหามรุ่งหามค่ำ

22. กิจกรรมใดที่ช่วยส่งเสริมให้ห่างไกลยาเสพติดได้มากที่สุด

- () เล่นในศูนย์การค้าหรือเข้าชมภาพยนตร์
- () นั่งรับประทานอาหารฟังเพลงในผับ
- () เข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน
- () อ่านหนังสือ

23. พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนช่วยเหลือและป้องกันยาเสพติดแก่บุตรหลานได้อย่างไร

- () ให้บุตรหลานมีอิสระเต็มที่
- () ให้ลูกหลานอยู่ในระเบียบตลอดเวลา
- () ดูแลเข้มงวดเรื่องอาหารการกินให้มาก
- () ให้ความรักความอบอุ่นและเป็นที่ปรึกษาแก่บุตรหลาน
- () สมพงษ์ทำงานหนักทุกวัน เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัวจนแทบไม่มีเวลาให้กับลูก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอรนัส บินมะฮมุด
วันเดือนปีเกิด	25 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	91/32 หมู่บ้านมณีรินทร์ ซ.ท่าอิฐ ถ.รัตนธิเบศร์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2536	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสายปัญญา
พ.ศ.2539	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนศรีอยุธยา
พ.ศ.2543	ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ.2549	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ